

Mirela Ana Barz

Icoane de Nicula din patrimoniul Muzeului Maramureșan

Sighetu Marmației - 2016

Mirela Ana Barz

Icoane de Nicula

Sighetu Marmației - 2016

Text: Mirela Ana Barz
Foto/Grafică: Petru Sîngeorzan

Sponsori:
3Pillar Global
SC Moldivars SRL
SC PLIMOB SA

Publicația a apărut prin Asociația Centrul de Ecologie și Turism Maramureș

ISBN 978-973-0-23157-1

Sighetu Marmației - 2016
Tipar: Aska Grafika

Cuvânt înainte

Catalogul icoanelor pe sticlă din patrimoniul Muzeului Maramureșan (provenite din centrele de la Nicula și Gherla), realizat de mai tânăra noastră colegă Mirela Barz este o lucrare utilă pentru specialiști și plăcută și binevenită pentru cititori. Este de notorietate că "*muzeul este o instituție științifică cu caracter patrimonial*". Această conotație de "instituție științifică" este susținută de valoarea colecțiilor, evidența științifică a acestora (fișa științifică de obiect) și desigur "*catalogul științific*". Asemenea lucrări cu adresabilitate mai largă (științifică și de cunoaștere și popularizare) s-au mai făcut pentru diversele colecții ale muzeului[1].

Catalogul pe care ni-l propune Mirela Barz cuprinde un text dens, elaborat pe douăsprezece pagini în care face un istoric al prezenței icoanelor pe sticlă în România și, în speță, la Nicula. Considerații pertinente face autoarea și cu privire la țările din centrul Europei unde s-a dezvoltat această artă / meșteșug și apoi pătrunderea ei în Transilvania prin filiera Austria - Boemia - Slovacia, fiind profund legată de existența și / sau apariția *glăjăriilor*, respectiv a micilor manufacturi, unde se confecționa sticla pentru ferestrele caselor. Trebuie să amintim aici una din constatările savantului Dr. Cornel

[1]Amintim: *Catalogul măștilor populare din zona Maramureș*, întocmit de Mihai Dăncuș și publicat în cartea album semnată de Francisc Nistor *Măștile populare și jocurile cu măști din Maramureș* (Baia Mare, 1973);
Ioana Dăncuș, *Covorul maramureșean / Maramureș Carpet*, apărut în seria *Comori de artă populară din colecțiile Muzeului etnografic al Maramureșului*, Editura Dacia XXI, Cluj Napoca, 2011;
Mihai Dăncuș, *Arhitectura vernaculară și alte valori ale culturii populare în colecțiile Muzeului etnografic al Maramureșului*, Editura Dacia XXI, Cluj Napoca, 2010 (Catalogul caselor și al instalațiilor tehnice acționate hidraulic).

Irimie, unul din cei care au cercetat și promovat și care a realizat o colecție impresionantă de icoane pe sticlă și anume că, încă "*nu există o unitate deplină de păreri asupra epocii în care această tehnică de origine bizantină și cunoscută în Italia în secolul al XIV-lea, devine un meșteșug popular după o înflorire destul de însemnată ca artă profană profesională în Bavaria, Olanda, Elveția, Franța și Boemia, idee asupra căreia cad de acord mai mulți autori*"[2]. Nu putem să nu adăugăm aici și centrele de iconari din Cehia, Polonia, Slovacia, Austria, Silezia, Ucraina, Vievodina, Slovenia, Croația, Serbia, Ungaria. Pentru teritorul național, autoarea consemnează că "*iconarii de la Nicula au ajuns până în nordul Moldovei, în Muntenia, În Banat, dar și în regiunea Tisei*".

Din cele 70 de icoane pe sticlă la care Mirela Barz face fișe științifice complete, o parte mai mică (circa 20 de icoane) poartă în contextual pictural elemente ce ne sugerează apartenența la un alt centru, desigur puternic influențat de centrul de la Nicula, acesta fiind Gherla (de altfel și foarte apropiat ca distanță). Știm că aici a lucrat meșterul Fain Gherghel. Icoanele lui sunt înrudite *stilistic* dar și prin "*câmpurile albe decorate cu flori și buchete roșii... care se regăsesc în icoanele pe sticlă slovace din secolele XVIII și XIX. Toate au și inscripționările cu litere latine*"[3].

Dacă mai sus am consemnat centrele europene unde s-a dezvoltat arta icoanelor pe sticlă, consemnăm pentru noi în sudul Ardealului: Țara Bârsei, Sebeș Alba, Sibiu, Făgăraș. În centrul de la Șcheii Brașovului au lucrat localnici, dar și meșteri veniți de la Nicula. Aici s-a identificat și cea mai veche icoană, datată 1780, realizată de zugravul Ioniță din

[2] Cornel Irimie, capitolul *Pictura populară* în vol. *Arta populară românească*, Editura Academică, RSR, București, 1969, p. 568, 569
[3] Idem, p. 573

Brașov. Centrul de la Sebeș Alba a excelat prin iconarii de la Lancrăm (aici s-a păstrat o icoană datată 1787). La Maier a lucrat, sub influența Niculei, iconari din familia Prodan. În zona Sibiului au fost centrele de la Săliște, Poiana Sibiului, Rășinari, Miercurea, Săcădate, Rahău. De la Gherla pleacă la Făgăraș meșterul Savu Moga care-l are ca elev pe Matei Țimforea etc.[4]

Cei care au sesizat și au susținut cu argumente valoarea icoanelor pe sticlă de la Nicula și în consecință a icoanelor pe sticlă în general și au suscitat interesul cercetătorilor și al publicului larg asupra acestor opere de artă au fost savanții Nicolae Iorga, George Oprescu și Ion Mușlea. Alături de aceștia, studii de profunzime și care au consacrat icoanele pe sticlă ca adevărate valori ale culturii populare le datorăm cercetătorilor Cornel Irimie, I. C. Ioanidu și G. G. Rădulescu, Ștefan Meteș, H. C. Wendt, Gh. Pavelescu, G. Bariț, I. D. Ștefănescu, Iuliana și Dumitru Dancu, dar și Paul Petrescu, Paul H. Stahl, T. Bănățeanu. Trebuie să amintim muzeografii și muzeele, în genere etnografice, care au valorificat fie prin studii, dar mai ales prin expoziții aceste nestemate, creații ale poporului român.

Deoarece, așa cum am văzut, icoanele pe sticlă sunt o creație ce s-a afirmat pe un spațiu european mai larg, în țări din Europa Centrală și în partea răsăriteană a acesteia, amintim câteva nume de prestigiu care s-au preocupat de acest domeniu: Bálint, Sandor, Brückner, Wolfgang, Knaipp, Friedrich, Pisutová, Irena, Varga, Zsuzsa ș.a.[5]

Catalogul colegei Mirela Barz se caracterizează prin rigoare și meticulozitate. Constatările autoarei sunt

---

[4] Ibidem, p. 573-574

[5] * * *, *Glass-painting at the peoples of the Carpathian Basin*, Munkácsy Mihaly Múzeum, 1990, p. 11

interesante și importante. Astfel, în concepția autoarei "*icoanele pe sticlă, valoare artistică populară, sunt expresia spiritualității țăranului român. Icoana este o pagină din trecut, în care descoperim atât Divinitatea, imaginea sacră, cât și mentalități complexe despre viață, religie, artă*"[6].

Pertinente afirmări face Mirela Barz când se referă la locurile din casă unde se amplasează icoanele: "*peretele de la ușă spre masă și peretele de la masă spre pat (până la meștergrindă spune Mihai Dăncuș) sunt împodobiți de icoane pe sticlă*". Această zonă "*de la stânga grinzii meșterului fiind de altfel, spațiul faptelor de ritual*", adică locul unde se desfășoară riturile "*sărbătoriibotejunii*", "*a sărbătorii nunții*" și a "*priveghiului mortului*".

Considerăm că această primă carte a Doamnei Mirela Barz, lucrare scrisă cu multă acribie și seriozitate va fi un semn de bun augur pentru autoare spre viitor și o plăcută constatare pentru cititor.

Dr. Mihai Dăncuș
Etnograf

---

[6] Mirela Barz, *Icoane pe sticlă de Nicula. Valori ale patrimoniului cultural național al Muzeului Maramureșean*,p. 2

Argument

Catalogul de față oferă publicului o selecție de icoane pe sticlă din patrimoniul Muzeului Maramureșan din Sighetu Marmației, icoane care aparțin Centrului de pictură de la Nicula.La elaborarea catalogului s-a avut în vedere cercetarea şi cunoaşterea colecţiei existente, precum și studiul bibliografiei de specialitate pe tema dată.Au fost supuse analizei un număr de 70 de icoane pe sticlă, mai puțin sau deloc cunoscute publicului, oferind astfel o mai bună cunoaștere a acestor comori de artă populară.

Realizarea acestui catalog are ca scop promovarea colecției de icoane pe sticlă de la Nicula și se constituie ca un instrument de lucru absolut necesar atât sub aspect muzeologic, cât şi pentru cercetarea etnografică.

ICOANELE DE NICULA

Valori ale patrimoniului cultural național al Muzeului Maramureșan

Icoanele pe sticlă, valoare artistică populară, sunt expresia spiritualităţii ţăranului român. Icoana este o pagină de trecut, în care descoperim atât Divinitatea, imaginea sacră, cât şi mentalităţi complexe despre viaţă, religie, artă.

Icoana este citită şi percepută ca şi obiect de cult, segment cultural, operă de artă. În spaţiul tradiţiei populare româneşti, în miezul interiorului locuinţei ţăranului transilvănean, icoana pe sticlă, învăluită de ştergarul ocrotitor, era un blazon al "aristocraţiei" de veche cultură şi civilizaţie, o emblemă identitară, un chivot de credinţă.[7]

Executate de ţărani şi pentru ţărani, icoanele pe sticlă îşi au originea în Transilvania. Sunt creaţii populare, cu temperament artistic, cu o bogată cromatică, care variază de la o zonă la alta. Horia Bernea spune despre icoana pe sticlă transilvăneană că este o icoană țărănească și că aceasta este "*... o categorie generică ce ascunde o multitudine de influenţe, expresii şi stiluri asimilate, trăite şi aşezate pe suprafaţa de lemn, sticlă, pânză sau piatră, în diferite zone şi diferite momente ale istoriei ţăranului (oare când începe istoria ţăranului?!...) cu un duh aparte, unic şi inconfundabil prin directitatea sa.*"[8]

Icoanele pe sticlă apar pentru prima dată la Nicula, un sat aflat la 4 km depărtare de Gherla, o mică așezare veche, atestată prin documente din secolul al XI-lea, despre care

---

[7]Adda Maria Popa, *Simboluri scrise pe transparenţa icoanei citite prin lentila interdisciplinarităţii*, articol apărut în Revista Muzeelor Centenar Astra, 2005, p. 67

[8] Horia Bernea, *Icoane româneşti pe lemn*, în revista "Transilvania", nr.3-4, 1994, p.123

soții Dancu spuneau că *este primul și cel mai vechi centru, adevărat leagăn al picturii pe sticlă din Transilvania*[9].

Originea icoanelor pe sticlă este legată de icoana minunată a Maicii Domnului de la Nicula. Această icoană, realizare a preotului pictor Luca din Iclod în anul 1681 şi donată bisericii române din sat de către Ioan Cupşa, a lăcrimat în anul 1699[10], evenimentul generând tradiţia marilor pelerinaje anuale de „Sântămărie", fenomen care îi va încuraja pe niculeni să încerce chiar ei să realizeze astfel de icoane pe sticlă.

Ion Apostol Popescu afirmă că niculenii au luat contact cu arta picturii pe sticlă, aşa cum se practica ea în unele zone din Europa Centrală, acasă la ei (cu ocazia pelerinajelor la mănăstire) şi că, existenţa picturii pe sticlă la unele popoare apusene va fi constituit un stimulent în apariţia şi dezvoltarea acestei arte la Nicula, dar numai atât[11].

Originea picturii pe sticlă, ca gen al creației populare și ca meșteșug artistic, este considerată a fi regiunea estică a Europei Centrale - Boemia, Austria, Slovacia, unde au apărut primele centre de pictură pe sticlă favorizate de existența aici a manufacturilor de sticlă. De aici, pictura pe sticlă pătrunde în Transilvania în condiții istorice favorizante: existența legăturilor comerciale active cu Boemia și Austria și constituirea aici, încă din secolul al XVI-lea, a atelierelor manufacturiere de producere a sticlei - glăjării[12]. Cornel Irimie şi Marcela Focşa pun în legătură originea icoanei pe sticlă româneşti cu ţări precum Boemia şi Austria[13]. Soţii

---

[9]Iuliana Dancu, Dumitru Dancu, *Pictura ţărănească pe sticlă*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1975, p. 40

[10] Dumitru Cobzaru, *Nicula. Monografia Mănăstirii "Adormirea Maicii Domnului"*, Nicula, 1998, p. 37–38

[11] Ion Apostol Popescu, *Arta icoanelor pe sticlă de la Nicula*, Ed. Tineretului, București, 1969, p. 36

[12] Paula Popoiu, *Sărbătorile românilor: Paștele și Crăciunul în icoane și cuvinte*, Ed. Universitaria, Craiova, 2013, p. 21

[13] Cornel Irimie, Marcela Focşa, *Icoane pe sticlă*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1968, p.5.

Iuliana şi Dumitru Dancu susţin că tehnica acestei picturi a venit la Nicula dinspre regiunile răsăritene ale Europei Centrale, din Austria (ex. centrul de la Sandl), prin Boemia şi Slovacia[14]. În esenţă, pictura pe sticlă din Transilvania îşi are începuturile în decursul secolului al XVIII-lea, fiind o creaţie mai ales individuală, cu specific naţional şi în care un loc important îl ocupă iconografia ortodoxă de tradiţie bizantină.

Primele icoane autohtone pe sticlă, cele de la Nicula, *„impresionează nu numai prin conţinutul lor, ci şi prin calităţile formale şi cromatice intrinseci. Particularităţile tranşante ale acestor icoane se exprimă prin stângăcia, simplitatea şi primitivismul desenului, printr-o compoziţie sintetică, printr-un chenar de factură populară alcătuit din spirale sau cârlige, care se întretaie din loc în loc, dar mai cu seamă prin intensitatea cromatică şi sinceritatea sentimentului. Cu toate că sunt juxtapuse culori uneori violente, efectul acestora pare surprinzător şi agreabil. Culorile tari, încărcate cu contraste puternice încântă privirea"*[15].

Aceste icoane reflectă un mod de gândire specific ţăranului român transilvănean, trăitor într-un spaţiu intercultural.

Unii creştini ortodocşi insistă să precizeze că icoanele se "scriu", nu se "pictează", ele sunt mărturii, o formă de relatare a Scripturii sau a vieților Sfinților. Icoanele au fost „cărţile" celor ce nu ştiau să citească, în care aceştia puteau „citi" învăţătura creştină, icoanele fiind astfel o formă de mărturisire şi propovăduire a credinţei.

---

[14] Iuliana Dancu, Dumitru Dancu, *op. cit.*, p. 13

[15] Nicolae Sabău, *Biserici de lemn din Podişul Transilvano-Someşan*, în "Monumente istorice şi de artă religioasă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului", Editată de Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului şi Clujului, Cluj-Napoca, 1982, p.199.

Icoana pe sticlă constituia un preţios obiect de cult, singurul protector al ţăranului oropsit. Biserica nu era numai centrul vieţii sociale şi culturale, ea era scut în spatele căruia ei îşi păstrau tradiţia şi limba, într-un cuvânt identitatea etnică naţională şi spirituală.

Pe vremuri, la Nicula, se picta aproape la fiecare casă. Cele mai multe icoane erau vândute pelerinilor, altele fiind colportate prin toată Transilvania. Iconarii din Nicula au ajuns până în nordul Moldovei şi în Muntenia, în apus până în Banat şi regiunea Tisei.

Icoanele sunt în general de mici dimensiuni, de obicei 30/25 cm, deoarece la începutul secolului al XVIII-lea sticla plană se producea în plăci de dimensiuni reduse, aşa cum au fost împărţite ferestrele odinioară. În trecut (secolul al XVIII-lea) se lucra numai pe sticlă confecţionată în mici ateliere sau manufacturi („glăjării"). Aici sticla era produsă manual în foi subţiri şi prezenta unduituri, ochiuri de aer sau noduri mici, ceea ce a făcut ca icoanele pictate pe această sticlă să fie mai fragile. Un avantaj important al sticlei îl constituie calităţile de transparenţă şi de luminozitate, care le capătă culorile, aşternute direct, fără altă preparaţie.

Coloritul icoanelor vechi de la Nicula se caracterizează prin tonuri de roz, roz-mov şi verde-olive, armonizate cu brun, galben-ocru şi albastru. Culorile sunt dispuse în pete mari, tonurile mai închise ale fondului susţinând verdele şi roşul veşmintelor personajelor.

Este o tehnică tradiţională în pictarea icoanelor. Icoanele transilvănene se remarcă prin compoziţia foarte decorativă, prin culorile strălucitoare, prin tematică şi prin elementele de folclor.

Pentru trasarea liniilor de contur cu cerneală neagră, iconarii se foloseau de o pensulă subţire din păr moale smuls

din coada pisicii, mai târziu de pene de gâscă, apoi de peniţe de oţel. După uscarea cernelii negre pregătită din negru de fum dizolvat în zeamă subţire de clei cu adaos de piatră acră, sau în soluţie de gălbenuş de ou diluat, la nevoie cu alcool, se pictează suprafeţele precis delimitate prin contur. Imaginea se construieşte prin aplicarea de culori în faze succesive[16].

Primele vopsele, care au dat nuanţe atât de preţioase celor mai vechi icoane de la Nicula, erau preparate din coloranţi provenind din „teruri" şi din oxizi metalici, o parte procuraţi direct din natură, în parte cumpăraţi. Albul se obţinea din piatră de var; galbenul şi ocrul, din pământ galben; roşul din miniu, din săruri de cupru şi aur; verdele din oxid de cupru şi săruri de crom; brunul şi violetul din mangan; albastrul din săruri de cobalt. Bulgării sau prafurile de pigment se frecau pe o lespede netedă de granit sau marmură cu o altă piatră dură, până la obţinerea unei pudre fine. Pudra se amesteca pe aceeaşi lespede cu o emulsie de tempera (o soluţie pregătită dintr-un subţire clei animal), din gălbenuş de ou şi ulei de in în anumite proporţii, la care se adăuga fiere de bou sau oţet, pentru a evita alterarea substanţelor de provenienţă animală. Vechile culori naturale folosite în decursul secolului al XVII-lea şi pe parcursul secolului următor creează un efect vizual cu totul diferit decât cel oferit de culorile chimice de fabricaţie industrială[17].

În afara celor câteva culori de bază, în compoziţia icoanelor intră şi foiţa de aur, care dă strălucire nimburilor, armurilor, veşmintelor, chenarelor, tronurilor, coroanelor şi stelei de la Betleem. După uscarea completă a stratului pictural, dosul picturii se ungea cu terebentină pentru a o proteja de umezeală şi a o face rezistentă la apă.

---

[16] Iuliana Dancu, Dumitru Dancu, *op. cit.*, p. 37
[17] *Ibidem*, p. 37

Culorile se aşterneau cu pensule mai groase, de obicei cumpărate din comerţ. Datorită subţirimii sale excesive (mai puţin de 1 mm uneori) placa de sticlă a necesitat o protecţie mai solidă, aplicându-se astfel pe dosul ramei un capac din lemn[18].

Principala sursă de inspiraţie a iconarilor a fost interiorul bisericilor ortodoxe săteşti, cu pictura lor murală, cu catapeteasma şi icoanele pe lemn, dar şi xilogravurile (icoanele tipărite pe hârtie) lucrate de ţăranii din satul Hăjdate. Niculenii s-au servit din plin de acestea drept izvod, copiindu-le uneori direct pe sticlă, deci la dimensiunile respective.

Imaginaţia iconarilor a fost stimulată şi de ilustraţiile gravate din cărţile religioase. Un rol deosebit l-au jucat basmele şi legendele populare în tratarea subiectelor religioase, mai ales în a doua jumătate a secolului al XIX-lea[19].

Majoritatea iconarilor erau simpli țărani, ei neavând o pregătire specială, mulţi dintre primii iconari fiind neştiutori de carte, aşa cum dovedesc numeroasele inscripţii greşite pe iconiţele lor. Iconarii din Nicula nu şi-au semnat lucrările, se considerau simpli meşteşugari, neavând conştiinţa valorii muncii lor, deşi icoanele lor sunt adevărate opere de artă şi printre cele mai valoroase din întreaga producţie populară.

Din punct de vedere tematic, icoana pe sticlă asociază uneori reprezentărilor religioase elemente laice legate de viaţa şi preocupările ţărăneşti, precum şi unele inspirate din folclorul local. De asemenea, elementele orientale şi occidentale se împletesc într-o sinteză originală[20]. Icoana pe sticlă trebuie lecturată în spaţiul pentru care a fost ea

---

[18] *Ibidem*, p. 38

[19] *Ibidem*, p. 35

[20] Georgeta Stoica, Paul Petrescu, *Dicţionar de artă populară*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1997, p.46

concepută iniţial, acesta fiind atât casa tradiţională, cât şi biserica din sat.

Pentru înfăţişarea diferitelor scene, meşterii iconari foloseau puţine personaje. Câteodată apare şi un element arhitectural caracteristic, de exemplu cetatea Ierusalimului. La Nicula se utilizează arar fonduri ornamentale; elementele geometrice ori vegetale (stele, chenare în formă de funie răsucită, frunze, flori), liber dispuse, sunt de un efect decorativ încântător.

Figurile personajelor reprezentate sunt recognoscibile după o serie de caracteristici specifice, codificate mai târziu în manualele de iconografie. Figurile sunt reprezentate stilizat, transfigurate. Natura este şi ea redată stilizat, iar prezenţa sa are conotaţii simbolice menite să transmită la rândul lor mesajul icoanei.

Icoanele reprezintă momentele principale ale unei istorii, într-un cadru rustic, în cadrul oprimat, sărac şi umil al ţăranului român al secolului al XVIII-lea şi al XIX-lea, supus stăpânirilor străine şi greutăţilor vieţii de la ţară.

Valoarea picturii populare pe sticlă este o descoperire relativ târzie. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi mai ales la începutul secolului al XX-lea, puţinii autori care se ocupă de aceste realizări o fac mai mult pentru a sublinia caracterul lor primitiv[21].

Pe lângă valoarea artistică incontestabilă, icoanele aveau şi o funcţie de protector împotriva bolilor şi calamităţilor naturale, care ameninţau viaţa şi munca ţăranului în trecut.

Viaţa spirituală şi materială a ţăranului stă sub semnul icoanei şi al crucii. În casă vedea copilul primele icoane, în faţa

---

[21]Cornel Irimie, Marcela Focşa, *op. cit.*, p. 10

cărora învaţă să se închine; de la ele află vieţile sfinţilor, a Maicii Domnului şi mai ales viaţa Mântuitorului, de la Naştere până la Înălţare. În general, gospodăria ţăranului purta principalul însemn creştin, *crucea;* pe acoperiş, pe pereţii caselor sau pe porţi. Tot cu semnul crucii era însemnată pâinea înainte de a fi începută.

Icoanele pe sticlă au ocupat un loc de onoare în casele ţăranilor care le considerau intermediari între viaţa pământească şi cea eternă din rai. Icoanele pe sticlă înşirate în cameră erau pentru ţăranul analfabet o importantă Carte Sfântă.

Temele abordate la Nicula sunt exclusiv religioase, dar cu referiri la aspecte ale vieţii reale, inspirate din mediul înconjurător şi din viaţa de toate zilele, cum ar fi chenarele geometrice, elemente de arhitectură, motive florale etc.[22] La loc de cinste erau icoana *Maica Domnului cu Pruncul*, cea a *Mântuitorului*: Pantocrator sau cu viţa, *Sfânta Treime*, sfinţi protectori precum *Sfântul Nicolae* - aducătorul de noroc și cel care se îngrijește de zestrea fetelor sărace, *Sfântul Gheorghe* – apărător al pământului, *Sfânta Paraschiva* – protectoare împotriva bolilor, *Sfântul Dumitru* – protector al păstoritului. Aceste icoane nu pot avea o existenţă autonomă în afara contextului lor.

Dintre icoanele reprezentând pe Iisus, cele mai răspândite sunt cele cu *Mântuitorul şi viţa de vie;* urmează apoi Prăznicarele: *Naşterea lui Isus, Iisus Împărat, Botezul Domnului, Intrarea în Ierusalim, Cina, Răstignirea, Punerea în mormânt, Învierea, Înălţarea.* Icoanele reprezentând pe Maica Domnului au urmatoarele tematici: *Maria cu Pruncul, Maica Domnului Jalnică, Încoronarea Maicii Domnului.* Alte

[22]*Ibidem*, p. 13

teme des întâlnite sunt: *Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, Sfinţii Trei Ierarhi, Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, Sfânta Paraschiva, Sfinții Împărați Constantin și Elena*, a căror prăznuire este însoțită de diferite obiceiuri pline de pitoresc.

Ion Mușlea spunea despre țăranul român, zugrav de icoane pe sticlă că: *„Cel ce poate da aşa ceva, este hotărât lucru un artist... El și-a pus acolo tot sufletul, a trăit momentul de creație, a fost artist în toată puterea cuvântului"*[23]

Analizând interiorul *casei*, adică al încăperii de locuit, constatăm importanţa deosebită a acestui spaţiu în viaţa ţăranului maramureşean. De aceea, această încăpere poartă denumirea de *casă*. În analiza interiorului tradiţional trebuie să avem în vedere prezenţa omului care trăieşte aici, cu întregul său univers[24], prin îmbinarea ideală a utilului cu frumosul. Spunem aceasta deoarece peretele de la uşă spre masă şi peretele de la masă spre pat sunt împodobiţi de icoane pe sticlă, alternând cu blide înflorate, înfăşurate în ştergare albe, la capete brodate.

În decorarea interiorului casei tradiţionale maramureşene predominau icoanele de Nicula, acestea fiind cumpărate de către ţărani, fie de la mănăstiri, fie de la târguri, unde veneau iconarii.

Pentru ţăranul maramureşean, icoana avea mai multe funcţii. *Maica Domnului cu Pruncul* se dădea fetelor ca zestre, la nuntă, ca simbol de belșug și fertilitate. Ca să aibă un copil, ţăranca se roagă la icoana Maicii Domnului. Patruzeci de zile stă o icoană la capul copilului. După botez se închină copilul la

---

[23]Olimpia Coman Sipeanu, *Icoane pe sticlă din patrimoniul Muzeului ASTRA Sibiu, colecția Cornel Irimie*, Ed. ASTRA Museum, Sibiu, 2010, p. 21 apud Ion Muşlea, *Pictura pe sticlă din Șcheii Brașovului*, în Țara Bârsei, nr. 1, Tipografia Unirea, Brașov, 1929, extras, 17 p.

[24] Mihai Dăncuş, *Zona etnografică Maramureș,* Ed. Sport – Turism, București, 1986, p. 132, apud Mihai Dăncuș, *Spațiu funcțional și spațiu ritual în cadrul casei și gospodăriei maramureșene*,comunicare la sesiunea „Lumea satului românesc", Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti, București, 31 mai 1985, p. 6

icoană. Mirii îşi aleg icoana unui sfânt, protector al familiei. La moarte, se punea o icoană sau o cruce pe piept. Pentru izbăvirea de primejdii (boli, secete, foamete, război etc.) se cerea ajutor la icoane.

Toate aceste exemplificări şi analizări ale temelor folosite în icoanele pe sticlă, îl recomanda pe ţăranul iconar ca pe un neobosit *preot* luptând pentru păstrarea credinţei.

Pictarea de icoane este o tradiţie. Ea continuă să existe şi în zilele noastre. În acest sens, organizarea de expoziţii, înfiinţarea unor secţii de iconografie, conservare, restaurare, patrimoniu cultural, precum şi înflorirea unui comerţ cu icoane dovedesc faptul că rolul icoanei are un spectru foarte larg, de la obiect de cult la obiect de artă şi, implicit, marfă de artizanat.

În concluzie, se poate spune despre icoanele pe sticlă că sunt o mărturie de teologie populară. Ele şi-au îndeplinit misiunea pentru care au fost create: aceea de a-L aduce pe Dumnezeu şi Sfinţi în casele oamenilor; şi acesta reprezintă, dincolo de caracterul estetic, sociologic, istoric sau de altă natură, cel mai important lucru[25].

Icoanele pe sticlă au o valoare etnografică, unanim recunoscută astăzi. Cercetarea consecventă a colecțiilor ne oferă posibilitatea unică de a lua contact cu aceste opere de artă, în timp ce catalogarea contribuie la cunoașterea acestui patrimoniu inestimabil.

Muzeul Maramureșan deține o bogată colecție de icoane pe sticlă de Nicula, colecție care a fost constituită de-a lungul a peste 40 de ani. Aceste icoane au fost, fie recuperate din unele biserici, fie cumpărate de la țăranii

---

[25]Simona Teodora Roșca, *Icoana pe sticlă – identitate transilvăneană în context european*, Preuniversitaria, revistă online, vol. 1, nr. 1, Cluj Napoca, 2009

maramureșeni, fie donate muzeului nostru de către colecționari pasionați.

În urma analizării icoanelor pe sticlă din punct de vedere iconografic, stilistic și tehnic, au fost redactate fișele de catalog, după un model propus de specialiștii în domeniu: titlu/temă, proveniență, datare, material/tehnică, dimensiuni, descriere, colorit, inscripții, număr de. inventar, stare de conservare, observații.

Aparţinând tezaurului de obiecte de cult, icoanele pe sticlă prezentate în acest catalog aş dori să le ofer citirii interdisciplinare, pornindu-se de la un singur amănunt, din discursul tematic iconografic al fiecăreia.

CATALOG

Titlu: **Naşterea Precistei**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică: sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 27,5 cm, l - 21,8 cm
Descriere: Scena nașterii lui Iisus se desfășoară într-o încăpere de casă țărănească, cu ferestre în patru ochiuri. Printr-un gest Ioachim o îmbie pe Ana să mănânce din cele pregătite pe masă. Chenarul de funie răsucită, stilizarea specifică, inscripția și cromatica atestă vechimea icoanei.
Colorit: roșu, ocru, verde, alb, negru
Inscripţii: icoana prezintă o inscripție în limba română cu litere chirilice redând tema icoanei NAЩЕРѢПРNЄSTN
Nr. inv.: **5287**
Stare de conservare: mediocră, lipsesc bucăți de glajă

Nașterea Precistei

Titlu: Bunavestire

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 34,5 cm; l - 30 cm

Descriere: Imortalizând momentul vestirii Nașterii Domnului, icoana îi reprezintă pe Fecioara Maria, cu mâinile împreunate în rugăciune, și pe Arhanghelul Gavriil. Amândoi sunt îmbrăcați în maforion roșu peste tunici lungi verzi. Central, în partea superioară, este redat Duhul Sfânt, stilizat în porumbel alb cu aripi verzi, încadrat într-un semicerc de culoare roşie, cu marginile conturate în verde, cu raze. Fondul este albastru deschis, iar lateral, dar şi între cei doi, apar elemente florale - lujere cu flori şi frunze.

Colorit: albastru deschis, galben, roşu, verde, albastru indigo, alb, negru

Inscripţii: deasupra celor doiapare o inscripţie cu litere latine si chirilice, redând tema icoanei C8AЯVEST

Nr. inv.: 1062

Stare de conservare: relativ bună

Bunavestire

Titlu: **Bunavestire**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 4/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 31 cm, l - 25,5 cm
Descriere: Icoana reprezintă în partea stângă pe Fecioara Maria, îmbrăcată în maforion roşu, cu mâinile împreunate la piept, iar în partea dreaptă Arhanghelul Gavriil cu mână stângă binecuvântând-o pe Fecioara Maria. Central, în partea superioară, apare Duhul Sfânt, stilizat în porumbel alb cu aripi verzi, încadrat într-un semicerc de culoare roşie, cu raze de culoare verde. În marginile laterale şi între cei doi apar elemente florale - lujere cu flori şi frunze.
Colorit: albastru deschis, roşu, verde, galben, alb, negru, albastru închis, foiţă de aur.
Inscripţii: în jumătatea superioară a icoanei este redată o inscripție cu caractere latine denumind tema icoanei BUNAVESTIRE
Nr. inv.: 1312
Stare de conservare: bună

Bunavestire

Titlu: **Maica Domnului cu Pruncul**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 27,7 cm, l - 22,8 cm
Descriere: Icoana o reprezintă pe Maica Domnului cu Pruncul Iisus în braţe. Maria îl ţine pe Iisus pe brațul stâng şi cu mâna dreaptă arată spre acesta. Iisus face semnul binecuvântării cu mâna dreaptă. Maria este îmbrăcată în maforion roşu, iar Iisus înveșmântat în verde cu maro. Partea superioară a compoziției este încadrată într-un chenar roșu.
Colorit: roşu, verde, auriu, negru
Inscripţii: apar inscripţii cu litere chirilice în partea dreaptă a compoziţiei şi pe aureola lui Iisus ΠPCXC
Nr. Inv.: 1959
Stare de conservare: slabă, lipsește o bucată de sticlă în colțul superior stâng

Maica Domnului cu Pruncul

Titlu: **Maica Domnului cu Pruncul**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 1/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 31,2 cm, l - 26,2 cm

Descriere: Figura blândă a Maicii Domnului, tipul Hodighitria (gr. Îndrumătoarea, Călăuzitoarea) se profilează pe un fond negru, decorat cu semicercuri roșii și verzi, alternând cromatic. Ea susține cu brațul stâng pe Iisus copil, iar cu mâna dreaptă arată spre El. Este îmbrăcată în tunică albă cu mânecuțe verzi și maforion roșu căptușit cu verde. Pruncul Iisus binecuvântează cu mâna dreaptă, iar în mâna stângă ține Biblia. Aureola sa conține înscrisul OѠN (Cel ce este).

Colorit: fond negru, roșu, verde, alb. ocru

Inscripții: apare o inscripție cu caractere chirilice de o parte și de alta a chipului Mariei, redând numele celor doi, dar și pe aureola lui Iisus

Nr. inv.: 521

Stare de conservare: bună, sticla fisurată puțin

Maica Domnului cu Pruncul

Titlu: Maica Domnului cu Pruncul
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30,3 cm; l - 25,2 cm
Descriere: Fecioara Maria cu Pruncul Iisus în braţe ocupă întreaga suprafaţă a compoziţiei. Iisus ţine mâinile împreunate la piept, iar Fecioara Maria cu mâna dreaptă arată spre Iisus. Sunt redate motive florale de culoare roșie de o parte şi de alta a chipurilor. Scena se profilează pe un fond albastru deschis în jumătatea superioară și galben în jumătatea inferioară.
Colorit: albastru deschis, roşu, galben, verde, alb, negru, albastru marin, foiţă de aur
Inscripţii: apar inscripţii cu litere latine de o parte şi de alta a chipului Fecioarei Maria MAICA DOMNULUI
Nr. inv.: 1957
Stare de conservare: relativ bună

Maica Domnului cu Pruncul

Titlu: Maica Domnului cu Pruncul

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L = 29 cm, l = 24cm

Descriere: Icoana o reprezintă pe Maica Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, ambii îmbrăcați în maforion roșu, tighelit cu verde. Maica Domnului arată spre Iisus cu mâna dreaptă, iar Pruncul Iisus binecuvântează cu mâna dreaptă. Întreaga scenă se profilează pe un fond albastru închis, iar jumătatea superioară a icoanei este încadrată de elemente fitomorfe.

Colorit: albastru închis, roșu, portocaliu, negru, alb, verde

Inscripții: nu apar inscripții

Nr. inv.: 9642

Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Maica Domnului cu Pruncul

Titlu: **Maica Domnului cu Pruncul**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 30,5 cm; l – 26 cm
Descriere: Icoana reprezintă pe Maica Domnului cu Pruncul Iisus în braţe, fiind îmbrăcată în maforion roşu peste tunică maro închis, cu mâna dreaptă arătând spre Iisus. Pruncul Iisus, înveșmântat în matie maro închis, peste tunică albă, binecuvântează cu mâna dreaptă. Scena este încadrată într-un chenar, iar pe rama chenarului apare motivul funiei răsucite. Apar elemente fitomorfe în interiorul chenarului.
Colorit: roşu, albastru închis, galben, maro, alb, negru
Inscripţii: numele personajelor de o parte și de alata a chipului Mariei, dar și pe aureola lui Iisus în limba română cu caractere chirilice
MPΘ8 ICXC
Nr. inv.: **9687**
Stare de conservare: relativ bună, mici desprinderi de culoare

Maica Domnului cu Pruncul

Titlu: **Maica Domnului Jalnică**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L = 30,8 cm, l = 25 cm

Descriere: Scena este dominată de figura Maicii Domnuluicu mâinile împreunate în rugăciune, privind spre Fiul Său răstignit pe o cruce roșie. Scena este dramatică. Chipul exprimă starea sufletească inerentă scenei. Maria este îmbrăcată cu maforion negru, cu margini decorate cu semicercuri alternând cromatic.

Colorit: negru, alb, roşu, verde

Inscripţii: pe cruce este redată o inscripție în limba română cu caractere chirilice ICXC

Nr. Inv.: **115 c**

Stare de conservare: lipseşte o bucată de sticlă din colţul stâng sus al compoziţiei.

Maica Domnului Jalnică

Titlu: Maica Domnului Jalnică
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 32,5 cm; l - 28,5 cm
Descriere: Icoana o reprezintă pe Maica Domnului, cu mâinile împreunate în rugăciune, închinându-se cu smerenie, îmbrăcată în maforion negru, cu marginile decorate cu semicercuri alternând cromatic, iar pe gluga maforionului apar raze. Simbolurile din această icoană sunt mâinile dăruindu-se rugăciunii, crucificate pe negrul maforionului şi crucea, însângerată, împreună cu cele trei stele de pe maforion, semnificând Sfânta Treime, stelele subliniind divinitatea Mariei. Alături de aceasta, în partea stângă este redat Iisus răstignit pe o cruce roşie, împlinirea sacrificiului lui Hristos, a cărui moarte pe cruce este punctul culminant al Răscumpărării. În colţurile superioare apar două medalioane de culoare albă, cu inscripţii.
Colorit: albastru indigo, negru, alb, carmin, verde, galben muştar, maro
Inscripţii: apar inscripţii cu caractere chirilice în medalioane, dar şi pe cruce MΘ8 ICXC AN
Nr. inv.: 1057
Stare de conservare: mediocră, pictură ştearsă

Maica Domnului Jalnică

Titlu: **Maica Domnului Jalnică**
Provenienţă: Centrul de la Gherla
Datare: 4/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 36,5 cm; l - 32 cm
Descriere: În stânga compoziţiei este redată Maica Domnului, cu mâinile împreunate în rugăciune, îmbrăcată în maforion negru, cu diferite motive florale pe el, iar pe gluga maforionului apar motive fitomorfe - frunze. În dreapta compoziţiei este redat Iisus răstignit pe o cruce roşie, dar de dimensiuni reduse. Întreaga scenă este încadrată de elemente florale.
Colorit: albastru deschis, galben, negru, roşu, verde, alb
Inscripţii: apare o inscripţie cu caractere chirilice între Fecioara Maria şi Iisus Ѳ8АМ
Nr. inv.: 1469

Maica Domnului Jalnică

Titlu: Maica Domnului Jalnică
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 27,7 cm, l – 23,2 cm
Descriere: Scena este dominată de figura Maicii Domnului, reprezentată cu mâinile împreunate la piept, în semn de rugăciune, îmbrăcată în maforion negru. Gluga maforionului este decorată cu semicercuri, iar pe umeri sunt redate două cercuri hașurate, pictorul probabil necunoscând simbolul stelei pe creștet (Steaua Betleemului) sau al celor trei stele de pe maforion, una pe creștet și două pe umeri (Sf. Treime, stelele subliniind divinitatea Mariei). Trupul alb al lui Iisus este țintuit pe o cruce roșie, conturată cu linie subțire neagră. În fundal, în colțul superior drept sunt redate două stele aurii.
Colorit: negru, ocru, roșu, alb, auriu
Inscripţii: icoana prezintă o inscripție cu caratere chirilice MPΦȣICXC
Nr. inv.: 590
Stare de conservare: mediocră, sticla fisurată pe verticală, mici desprinderi de culoare

Maica Domnului Jalnică

Titlu: **Maica Domnului Jalnică**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 31 cm; l – 25,7 cm

Descriere: Întreaga scenă a icoanei este încadrată într-un medalion de elemente florale, în care apare Maica Domnului Jalnică, cu mâinile împreunate la piept în semn de rugăciune, care deplânge suferinţele Fiului Său, reprezentat în ipostază de crucificat. Fecioara Maria poartă maforion negru, simbol al durerii, căptușit cu roșu și decorat cu motive florale.

Colorit: roşu, negru, verde, galben, alb, albastru, verde.

Inscripţii: nu apar inscripţii

Nr. Inv.: 1075

Stare de conservare: slabă, desprinderi mari de culoare

Maica Domnului Jalnică

Titlu: Naşterea lui Iisus

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XVIII-lea

Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 30 cm, l – 25,5 cm

Descriere: Icoana reprezintă scena nașterii lui Iisus. Scena este încadrată într-un chenar, parțial decorat cu motivul funiei răsucite. Central sunt redați Iosif și Maria cu mâinile împreunate la piept, în semn de rugăciune, îmbrăcați în maforion roșu peste tunică verde. Între cei doi se află Pruncul Iisus în iesle, iar deasupra două animale (ovine), care privesc spre acesta. În fundalul icoanei este redată o casă țărănească, iar în stânga acesteia strălucește Steaua Betleemului. Scena este ornamentată cu elemente decorative: motive fitomorfe – lujere și motive astrale – stele.

Colorit: fundal albastru, roșu, ocru, maro, alb, negru, foiță de aur pe aureole

Inscripții: apare o inscripție cu caractere chirilice deasupra lui Iosif și Maria, care redă tema icoanei НТРЂȢІСХС

Nr. inv.: 115b

Stare de conservare: foarte bună

Naşterea lui Iisus

Titlu: **Naşterea lui Iisus**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 32 cm; l - 26,7 cm
Descriere: Icoana îi reprezintă pe Fecioara Maria şi pe Iosif, îmbrăcați în maforion roșu, redaţi de o parte şi de alta a compoziţiei. Între aceştia, jos, apare Pruncul Iisus în iesle, vegheat de două animale, iar în partea de sus Steaua Betleemului cu razele ce coboară asupra Pruncului. Fecioara Maria este redată cu mânile împreunate la piept, iar Iosif arătând cu mâna stângă spre Pruncul Iisus.
Colorit: carmin, alb, galben muştar, maro, verde, negru
Inscripţii: în partea superioară a compoziţiei apare o inscripție cu caratere latine, ce redă tema icoanei, încadrată de o bandă albă.
ИASTERA LUI HRISTOS
Nr. Inv.: 589
Stare de conservare: mediocră, lipseşte o bucată de sticlă din colţul drept jos

Naşterea lui Iisus

Titlu: **Naşterea lui Iisus**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L = 27 cm, l = 24,5 cm
Descriere: Întreaga scenă gravitează în jurul Pruncului Iisus reprezentat în iesle, înfășat în scutec alb și încadrat de două animale. Redați în picioare, Maria și Iosif stau cu mâinile împreunate la piept, înveșmântați în mantii roșii și tunici negru cu verde. În spatele scenei apare un element arhitectural cu geamuri mici, rotunjite. Atât jumătatea stângă a scenei, cât și o latură a ieslei este încadrată de un chenar cu motivul funiei răsucite.
Colorit: albastru închis, roșu, alb, maro, negru, verde închis, olive
Inscripţii: deasupra chipului lui Iosif apare o inscripție în limba română cu litere chirilice redând tema icoanei
Nr. Inv.: 9636
Stare de conservare: mediocră, lipsește o bucată de glajă în colțul superior stâng, desprinderi de culoare

Naşterea lui Iisus

Titlu: Ioan Botezătorul cu mielul şi Iisus; Îngroparea lui Iisus

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 33 cm; l - 28,5 cm

Descriere: Icoana este împărţită în două scene. În scena inferioară este redat trupul alb al lui Iisus, întins orizontal pe un catafalc alb, aşezat pe o masă străjuită de doi îngeri. Deasupra trupului lui Iisus, într-un chenar pe fond galben muştar, apare globul pământesc cu crucea pe el, iar de o parte şi de alta a acestuia câte două lumânări. În scena superioară a compoziţiei, în două medalioane sunt încadraţi, în partea dreaptă, Pruncul Iisus cu globul pământesc în mâini; în partea stângă Ioan Botezătorul cu mielul în braţe, ambii şezând pe o ghirlandă de flori. În partea superioară a compoziției apar câte trei nori, central şi în colţuri. Pe părţile laterale ale compoziţiei apar motive fitomorfe.

Colorit: albastru închis, alb, galben muştar, roşu, maro, verde, negru

Inscripţii: icoana prezintă o inscripţie în limba română cu litere chirilice în medalionul cu Iisus, redând numele acestuia

Nr. inv.: 115 a

Stare de conservare: relativ bună, mici desprinderi de culoare

Ioan Botezătorul cu mielul şi Iisus; Îngroparea lui Iisus

Titlu: **Iisus**
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 30 cm; l – 24,5 cm
Descriere: Icoana reprezintă pe Pruncul Iisus, ținând cu ambele mâine globul cu o cruce pe el. Scena se profilează pe un fond alb, încadrată într-un chenar verde și roșu (în partea superioară) cu linii negre oblice, decorată cu motive florale în partea inferioară și lateral.
Colorit: alb, roșu, verde, negru, galben muștar
Inscripții: de o parte și de alta a chipului lui Iisus apare o inscripție cu caractere latine, încadrată într-o bandă de culoare verde CHRISTOS
Nr. inv.: **544**
Stare de conservare: relativ bună, mici desprinderi de culoare
Observaţii: Înainte de a intra în muzeu a figurat în „Colecţia de artă populară" a Dr. Pop Victor

Iisus

Titlu: **Ioan Botezătorul şi Iisus cu mielul**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 31 cm; l – 26 cm

Descriere: Icoana îi reprezintă în stânga pe Pruncul Iisus cu globul în mâini, iar în dreapta pe Ioan Botezătorul cu mielul în braţe, ambii la vârsta copilăriei. Între ei apare soarele stilizat în floare (tulpină, frunze, flori - semicerc cu raze). Întreaga scena este încadrată într-un dreptunghi de elemente florale.

Colorit: alb, albastru indigo, roşu, verde, maro închis, gri, negru

Inscripţii: nu apar inscripţii

Nr. Inv.: 3116

Stare de conservare: bună

Ioan Botezătorul şi Iisus cu mielul

Titlu: Ioan Botezătorul şi Iisus cu mielul

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 31,5 cm; l - 25,7 cm

Descriere: În stânga compoziţiei este redat Ioan Botezătorul ținând un miel în braţe, iar în dreapta Pruncul Iisus ţinând în mâini globul pământesc. Cei doi sunt încadraţi în medalioane de motive florale.

Colorit: galben muştar, albastru deschis, alb, roşu, negru, verde

Inscripţii: nu apar inscripţii

Nr. Inv.: 1770

Stare de conservare: relativ bună

Ioan Botezătorul şi Iisus cu mielul

Titlu: **Ioan Botezătorul cu mielul şi Iisus**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 46 cm; l – 37 cm

Descriere: În stânga compoziţiei este redat Ioan Botezătorul cu un miel în braţe, iar în partea dreaptă Pruncul Iisus ţinând în mâini globul pământesc cu crucea pe el, ambii şezând pe o ghirlandă de flori. În colţurile superioare, dar şi între cei doi apar elemente florale – trandafiri roşii.

Colorit: albastru deschis, roşu, alb, indigo, verde, negru, foiţă de aur, galben

Inscripţii: apar inscripţii în limba română cu litere chirilice IWNING

Nr. inv.: 1311

Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă

Ioan Botezătorul cu mielul şi Iisus

Titlu: Intrarea în Ierusalim

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 1/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 28,5 cm; l – 23 cm

Descriere: Icoana reprezintă pe Iisus Hristos, călare pe un asin, cu picioarele de aceeaşi parte, binecuvântând cu mâna stângă. Iisus este întâmpinat de către doi apostoli cu ramuri de măslin în mâini. În partea superioară a compoziţiei, un şir de elemente florale încadrează scena.

Colorit: alb, carmin, ocru, verde, galben, maro, negru

Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu litere chirilice indescifrabilă

Nr. Inv.: 9640

Stare de conservare: foarte slabă, pictură ştearsă

Intrarea în Ierusalim

Titlu: Cina cea de taină

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 34,5 cm; l - 29,5 cm

Descriere: În pictura niculeană, cina cuprinde doar trei sau cinci apostoli datorită îngustimii cadrului. Iisus este redat central, dimensionat mai mare decât apostolii, ținând în mâna stângă globul, iar cu mâna dreaptă binecuvântând. Personajele și masa ocupă doar jumătatea superioară a icoanei, partea inferioară fiind decorată cu motive florale. Partea superioară a compoziției este încadrată de o creangă de viță de vie, cu frunze roșii și ciorchini galbeni. Pe fundalul albastru închis sunt redate trei stele de culoare albă.

Colorit: albastru închis, ocru, roșu, verde turcoaz, alb, negru

Inscripţii: icoana prezintă o inscripție în limba română cu litere chirilice, redând tema icoanei РАИАЧС ДЄ TAINA

Nr. inv.: 9643

Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Cina cea de taină

Titlu: Răstignirea lui Iisus
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 28,5 cm; l - 23,5 cm
Descriere: Icoana reprezintă scena răstignirii lui Iisus. Țintuit pe o cruce mare roșie, Iisus este vegheat de Maica Domnului și Sfântul Evanghelist Ioan. Maria și Ioan sunt înveșmântați în maforion roșu și negru, redați în picioare, de o parte și de alta a crucii, cu mânile împreunate la piept în semn de rugăciune. În partea superioară scena se detașează pe un fond albastru închis, iar central, de o parte și de alta a crucii, dispus pe un fond galben muștar apare un motiv floral sub formă de lalea.
Colorit: roșu, galben muștar, albastru închis, negru, alb
Inscripţii: nu apar inscripții
Nr. inv.: 576
Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Răstignirea lui Iisus

Titlu: Răstignirea
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30 cm; l - 25 cm
Descriere: Vertical, pe întreaga suprafaţă a icoanei este redat Iisus răstignit pe o cruce neagră - simbolul morţii. De o parte şi de alta a crucii apar două personaje şi două motive florale - lalele. La baza crucii sunt redate două motive fitomorfe - frunze. Partea superioară a compoziţiei este încadrată de elemente geometrice - semicercuri.
Colorit: albastru, roşu închis, verde, galben, foiţă de aur, negru, alb
Inscripţii: apar inscripţii în limba română cu litere latine pe cruce, dar şi de o parte şi de alta a crucii RESTICNIRA
Nr. inv.: 3697
Stare de conservare: mediocră, lipseşte o mică bucată de sticlă în colţul drept jos

Răstignirea

Titlu: Răstignirea

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 33,5 cm; l – 28 cm

Descriere: Central este redat Iisus cu trupul alb, răstignit pe cruce. Alături, în partea stângă este redată Fecioara Maria, cu mâinile împreunate în rugăciune, iar în partea dreaptă două mironosiţe, una dintre acestea şezând în genunchi. Fecioara Maria şi mironosiţele sunt îmbrăcate în maforion roşu cu figurile triste – imagine a suferinţei. Fundalul de culoare albastru închis cu pete de culoare albă poate sugera cerul înnorat şi ploaie.

Colorit: albastru închis, roşu, galben muştar, maro, alb, negru, foiţă de aur pe aureole.

Nr. inv.: 17.547

Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă

Răstignirea

Titlu: **Răstignirea**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 28 cm, l – 22 cm

Descriere: Icoana reprezintă central de Iisus răstignit pe o cruce roșie treflată, iar de o parte şi de alta sunt înfăţişaţi Fecioara Maria şi Sfântul Ioan. Ambii sunt înveșmântați în maforion roșu peste tunici albastre. Jumătatea superioară a compoziției este încadrată de elemente florale.

Colorit: roşu, albastru, verde olive, alb, negru

Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu litere latine RESTIGNIRIA

Nr. Inv.: **3702**

Stare de conservare: slabă

Observaţii: înainte de a intra în muzeu a figurat în Colecţia lui Ion Ardelean Pruncu

Răstignirea

Titlu: Prohodul lui Iisus

Provenienţă: Centrul de la Gherla

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 45 cm; l - 34,5 cm

Descriere: Iisus este redat pe orizontală, trupul alb, cu mâinile la piept, pe un catafalc alb, încadrat de elemente florale. Lângă acesta, în picioare este redată Fecioara Maria, iar de o parte şi de alta a acesteia câte doi sfinţi. O cruce roşie prezentă în spatele sfinţilor străjuieşte întreaga scenă, latura orizontală a acesteia fiind dublată de elemente florale. Partea superioară este încadrată de elemente florale.

Colorit: alb, roşu, galben muştar, albastru deschis, verde, foiţă de aur pe aureole

Inscripţii: apare o inscripţie cu litere latine pe cruce PROHODUL

Nr. inv.: 9107

Stare de conservare: slabă, sticla crăpată în colţul drept jos

Prohodul lui Iisus

Titlu: **Îngroparea lui Iisus**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30,7 cm; l - 25,7 cm
Descriere: Trupul alb al lui Iisus, dispus oblic, pe un catafalc albastru închis, pe o masă galbenă. Central apare Fecioara Maria care jeleşte, iar alături de aceasta două mironosiţe şi doi apostoli. O cruce roşie străjuieşte întreaga scenă, fiind simbolul morţii lui Iisus. Motivele florale încadrează compoziţia în partea superioară.
Colorit: roşu, verde, galben, alb, negru, albastru închis
Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu caractere chirilice
Nr. inv.: **1759**
Stare de conservare: slabă, glaja lipseşte în colţul superior stâng, desprinderi de culoare

Îngroparea lui Iisus

Titlu: Îngroparea lui Iisus

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 31 cm, l – 25 cm

Descriere: În prim plan este redat trupul alb al lui Iisus aşezat în poziţie orizontală pe o masă. Alături de el, în picioare, sunt redate trei chipuri cu mâinile împreunate în rugăciune, îmbrăcate în maforion roşu, care jelesc. Scena este străjuită de o mare cruce roșie, simbolul jertfei lui Iisus. În jumătatea superioară a compoziţiei apar elemente florale, dar şi în partea inferioară.

Colorit: alb, carmin, galben, verde, negru

Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu litere chirilice în partea superioară a picturii, redând tema icoanei ÎГРОПАРІ Л8

Nr. inv.: 1076

Stare de conservare: relativ slabă, în partea superioară sticla este crăpată

Îngroparea lui Iisus

Titlu: **Prohodul lui Iisus**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 37,5 cm; l – 32,2 cm
Descriere: O altă icoană ilustratoare, Prohodul lui Isus, este de o delicateţe îndurerată. De remarcat giulgiul în care este plâns trupul însfinţit, alb, însemnând puritate. Crucea ce se înalţă în verticalitatea icoanei, străpunge ca un axis mundi mijlocul giulgiului, crucea fiind un simbol creştin al Bisericii, ocrotitoare a oamenilor.
În partea inferioară a compoziţiei este redat trupul alb al lui Iisus întins, care traversează orizontal lăţimea cadrului. Central este redată Fecioara Maria, care jeleşte, şi câte doi sfinţi de o parte şi de alta a acesteia. Scena este străjuită de o cruce mare, roşie, simbolul jertfei lui Iisus. Compoziţia este încadrată de motive florale. **Colorit**: carmin, alb, negru, verde, ocru, foiţă de aur
Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu caractere chirilice sub braţul orizontal al crucii
Nr. Inv.: **9639**
Stare de conservare: relativ bună

Prohodul lui Iisus

Titlu: Învierea lui Iisus

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 32 cm; l – 26 cm

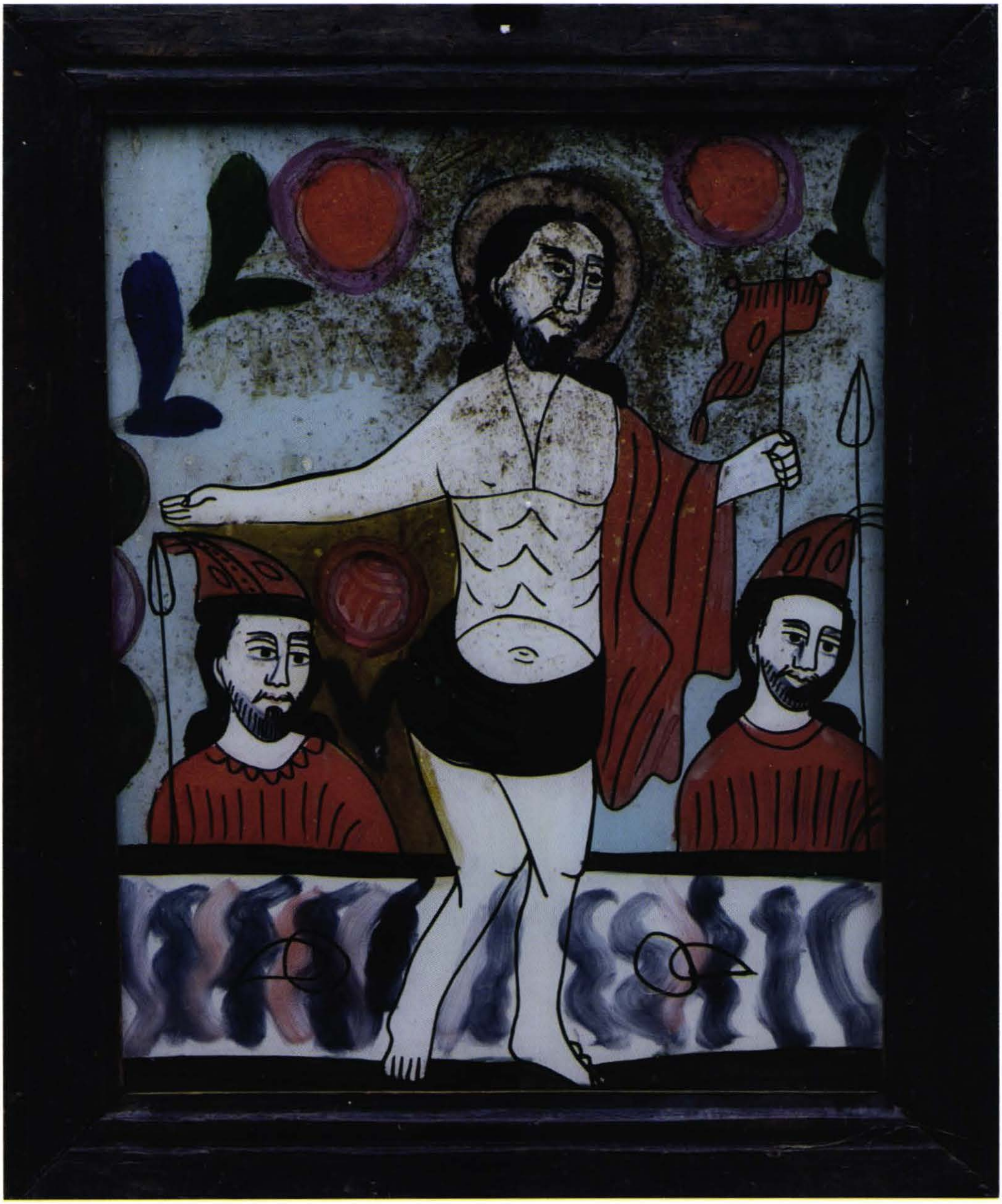
Descriere: Iisus este redat central, în picioare pe lespedea mormântului său ca semn al biruinţei morţii. Ţine în mâna stângă crucea cu flamură roșie, iar cu mâna dreaptă binecuvântează. Figura Mântuitorului domină întreaga compoziție, profilându-se pe un fond albastru deschis. De o parte şi de alta a lui Iisus sunt prezentaţi doi soldaţi, care păzeau mormântul. În colţurile superioare apare câte un motiv floral, dar şi în partea dreaptă a lui Iisus.

Colorit: albastru deschis, alb, roşu, verde, roz, negru, albastru închis, maro

Inscripţii: nu apar inscripţii

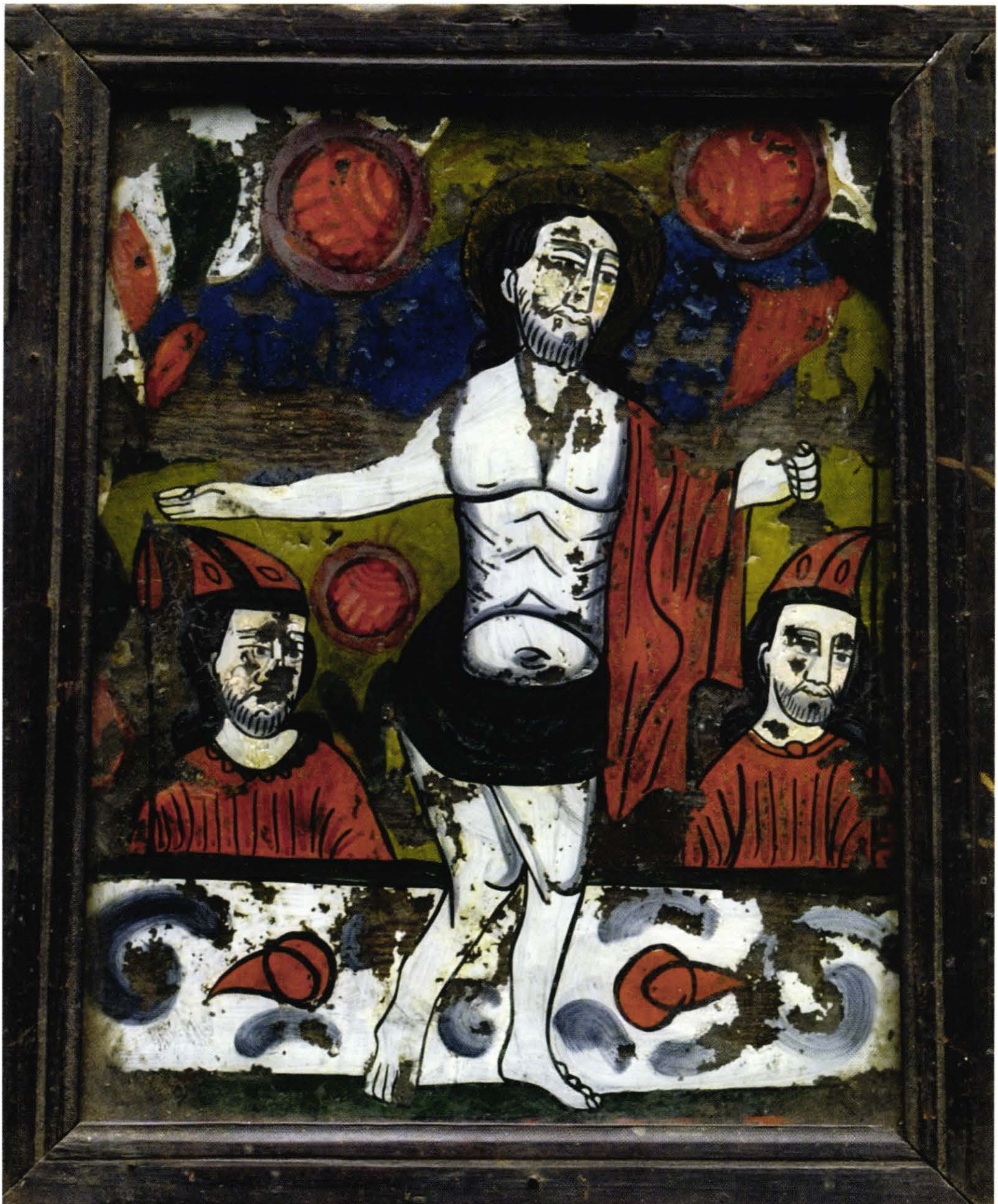
Nr. inv.: 574

Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă în unele locuri

Învierea lui Iisus

Titlu: Învierea lui Iisus
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei (glajă), în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 31 cm; l - 25,3 cm
Descriere: Compoziţia este dominată de imaginea lui Iisus redat în picioare pe mormântul său, de culoare albă cu două sigilii roșii, ca semn al biruinţei în faţa morţii. Alături de acesta, de o parte şi de alta apare câte un soldat, îmbrăcați în roșu. Partea superioară a compoziţiei este încadrată de elemente florale.
Colorit: alb, albastru, roşu, galben muştar, verde, negru, auriu (foiţă de aur)
Inscripţii: nu apar inscripții
Nr. inv.: **17.551**
Stare de conservare: deteriorată, desprinderi de culoare

Învierea lui Iisus

Titlu: **Iisus şi viţa de vie**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 24,6 cm; l - 22,7 cm
Descriere: Tema specifică iconografiei ardelene pe sticlă este Mântuitorul şi viţa de vie. Icoana Mântuitorul şi viţa de vie e cea mai răspandită şi, în acelaşi timp, cea mai deosebită icoană pe sticlă. Viţa de vie este un simbol vechi al eliberării de griji, al fericirii și este pus în legatură cu Mântuitorul. Mântuitorul şi viţa de vie este un simbol al credinţei în Hristos. Iisus este redat în picioare pe lespedea mormântului său, de culoare roșie cu două sigilii albe. Partea superioară a trupului este încadrată ca o arcadă de viţa de vie din care Iisus stoarce un ciorchine de struguri într-un potir. În colţuri apar cercuri roșii punctate cu negru.
Colorit: alb, roşu, verde, albastru indigo, galben
Inscripţii: nu apar inscripţii
Nr. inv.: **1442**
Stare de conservare: relativ bună, mici desprinderi de pictură

Iisus şi viţa de vie

Titlu: **Iisus în viţa de vie**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30 cm; l - 24,2 cm
Descriere: Iisus este redat în picioare pe lespedea mormântului său, de culoare albă, cu două sigilii verzi și un element floral, în semn de biruinţă asupra morţii. Viţa de vie este redată într-un cerc deschis, întoarsă către mâinile lui Iisus care stoarce un ciorchine de struguri într-un potir. Întreaga compoziţie este încadrată de elemente florale.
Colorit: albastru, alb, roşu, verde, galben, negru
Inscripţii: apare inscripţia ICXC
Nr. inv.: **1761**
Stare de conservare: slabă

Iisus în vița de vie

Titlu: **Iisus vița vieții**
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L- 34,7 cm, l – 29,7 cm
Descriere: În centrul compoziției este redat Iisus care, stând în picioare pe lespedea mormântului său, decorat cu două sigilii negre, stoarce cu amândouă mâinile cu ciorchine legat de vrejul viței de vie crescut din rana sa. Plină de frunze și struguri, vița se profilează pe un fond ocru și alb. Scena este încadrată într-un chenar decorat cu motivul funiei răsucite.
Colorit: negru, alb, roșu, ocru, maro
Inscripții: pe nimbul lui Iisus apare înscrisul OΩN (Cel ce este)
Nr. inv.: **522**
Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Iisus vița vieții

Titlu: ***Sfânta Treime***
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 46,3 cm; l – 35,7 cm
Descriere: Icoana prezintă Sfânta Treime – Iisus şi Tatăl Sfânt redaţi în poziţie şezândă, Iisus ţinând pe umărul drept crucea, iar Tatăl Sfânt ţinând în mâna dreaptă crucea cu elemente florale, iar în stânga globul. Central, în partea superioară, este redat Duhul Sfânt stilizat în porumbel, de culoare galbenă, încadrat într-un semicerc de motive florale. Mai apar elemente florale în colţurile superioare ale compoziţiei.
Colorit: albastru deschis, galben muştar, roşu deschis, roşu închis, negru, alb, verde, foiţă de aur
Inscripţii: apare o inscripţie cu litere latine, redând tema icoanei
TREIME
Nr. inv.: 1314
Stare de conservare: relativ bună

Sfânta Treime

Titlu: **Sfânta Treime**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XVIII-lea

Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 27 cm, l – 23 cm

Descriere: Icoana îl redă în partea dreaptă a compoziției pe Dumnezeu – Tatăl, Creatorul, înfățișat bătrân, binecuvântând cu mâna stângă și susținând cu cea dreaptă globul cruciger. Poartă pe cap un nimb dublu – circular și dreptunghiular. La dreapta Tatălui, Iisus-Fiul, redat matur, ține mâna stângă pe globul cruciger, iar mâna dreaptă o ține pe genunchi. Înveșmântați asemănător în mantie roșie, amândoi sunt redați șezând și cu picioarele sprijinite pe nori albi. În parte superioară a compoziției, pe un semicerc ocru, mărginit de nori albi, cu accente de roșu, este redat Duhul Sfânt sub chip de porumbel alb cu aripi verzi. În colțurile superioare apare câte un motiv fitomorf.

Colorit: fond albastru închis, ocru, roșu, alb, verde, negru

Inscripții: pe aureolele celor doi, dar și între ei apare o inscriție în limba română cu caractere chirilice СТРЄСИЦЗ ЧКТИѡО

Nr. inv.: **559**

Stare de conservare: relativ bună, desprinderi mici de culoare

Sfânta Treime

Titlu: **Sfânta Treime**
Proveniență: Centrul de la Gherla
Datare: 4/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 46,5 cm; l – 36 cm
Descriere: Icoana reprezintă pe Iisus Hristos, ținând pe umărul drept o cruce mare de culoare albastră decorată cu linie șerpuită albă, iar cu mâna stângă arătând spre Tatăl Sfânt. Lângă acesta, Tatăl Sfânt ține în mâna stângă globul cruciger, iar în mâna dreaptă o cruce frumos decorată cu motive fitomorfe. Ambii sunt redați în poziție șezândă, îmbrăcați în maforion roșu. În partea superioară a compoziției, într-un semicerc mărginit de motive florale (trandafiri roșii) este redat Duhul Sfânt stilizat în porumbel alb cu aripi verzi. În colțurile compoziției este redat câte un element floral.
Colorit: alb, roșu, ocru, negru, verde, albastru
Inscripții: între cele două personaje este redată o inscripție cu litere latine, sugerând tema icoanei TREIME
Nr. inv.: **16560**
Stare de conservare: relativ bună

Sfânta Treime

Titlu: Sfânta Treime

Provenienţă: Centrul de la Gherla

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 47 cm; l - 37 cm

Descriere: Central, în partea superioară este redat Duhul Sfânt, stilizat în porumbel, încadrat într-o arcadă de motive florale. În stânga compoziţiei este redat Tatăl Sfânt, cu aureola sub formă de triunghi, ţinând în mâna stângă Globul, iar în mâna dreaptă o cruce cu elemente fitomorfe. În dreapta compoziţiei apare Iisus, ţinând pe umărul drept crucea, iar cu mâna stângă arată spre Tatăl Ceresc. Elementele florale încadrează întreaga compoziţie.

Colorit: alb, roşu, negru, verde închis, galben muştar, ocru

Inscripţii: apare o inscripţie cu caractere latine între cele două personaje TREI=ME

Nr. inv.: 568

Stare de conservare: slabă, desprinderi de culoare

Sfânta Treime

Titlu: **Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 30 cm; l - 25 cm

Descriere: Icoana reprezintă în partea dreaptă de Sfântul Petru ţinând cheia în mâna dreaptă şi pe Sfântul Pavel în stânga, ambii ținând câte o mână la piept. Ambii sunt înveșmântați în mantii roșii cu mâneci verzi. Central, în partea superioară este redată o biserică în miniatură. Între cei doi sfinţi apare un element floral, dar şi în partea superioară, încadrând ca o aureolă compoziţia.

Colorit: carmin, alb, verde, galben, negru

Inscripţii: apare o inscripţie cu caractere latine, redând numele celor doi Sfinți PETRU PAVEL

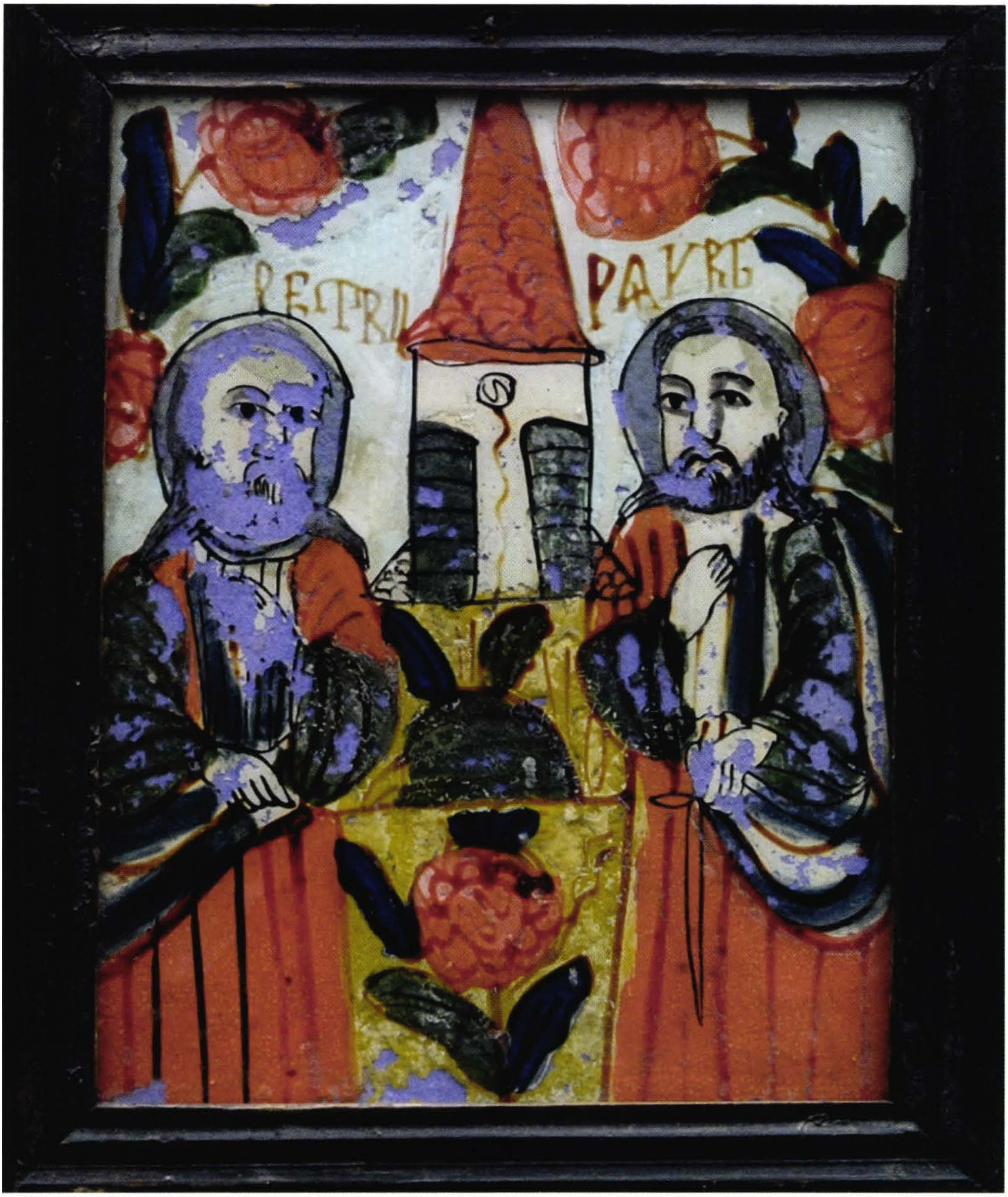
Nr. Inv.: 5289

Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă

Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel

Titlu: **Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 24 cm, l - 20 cm
Descriere: Icoana reprezintă pe Sfântul Petru cu mâna stângă la piept, iar în dreapta ţinând cheia şi pe Sfântul Pavel cu mâna dreaptă la piept, iar cu mâna stângă ţinând o sabie. Între cei doi sfinţi apare un element de arhitectură - o biserică în miniatură. Veşmintele sfinţilor sunt tratate ca nişte coloane. Apar motive florale în partea superioară a compoziţiei şi între cei doi sfinţi.
Colorit: carmin, verde, alb, negru, galben, albastru
Inscripţii: este redată o inscripţie cu litere latine de o parte şi de alta a turnului bisericii PETRU PAVEL
Nr. Inv.: **115 E**
Stare de conservare: slabă, desprinderi de culoare

Sfinții Apostoli Petru şi Pavel

Titlu: **Cei Trei Ierarhi**
Proveniență:
Datare: 4/4 secolul al XVIII-lea
Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30,5 cm, l - 25,4 cm
Descriere: Cele trei personaje: Grigore, Ioan şi Vasile sunt reprezentate în picioare ţinând în mâna stângă Cartea Sfântă închisă iar cu dreapta făcând gestul retorului. Toți Trei sunt înveșmântați în maforion roșu închis peste tunici negre.
Colorit: maro, auriu, alb, albastru închis
Inscripţii: icoana prezintă o inscripție în limba română cu caractere chirilice redând tema icoanei CЇОЛІ КЛСИЪІЄСГІГОРІ
Nr. inv.: **606**
Stare de conservare: mediocră, lipsește o bucată de glajă în colțul superior drept, desprinderi de culoare

Cei Trei Ierarhi

Titlu: Sfântul Nicolae
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 27,7 cm, l - 22,4 cm
Descriere: Scena îl reprezintă pe Sfântul Nicolae având în mâna dreaptă o carte închisă, iar cu mâna stângă binecuvântează. El poartă o coroană ce taie în două aureola. În partea superioară, în fundal, de-o parte şi de alta a sfântului, apar două lujere cu frunze verzi. Sfântul Nicolae este îmbrăcat în maforion roşu şi omofor verde.
Colorit: roşu, albastru deschis, albastru închis, verde, maro, auriu.
Inscripţii: central apare scris numele sfântului NICOLA IC
Nr. inv.: 5285
Stare de conservare: relativ bună

Sfântul Nicolae

Titlu: **Sfântul Nicolae**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 33 cm, L – 27 cm

Descriere: Sfântul Nicolae ocupă aproape întreaga compoziţie a icoanei. Apare îmbrăcat într-un maforion roşu, peste un patrafir albastru, cu mână dreaptă binecuvântând, iar în mâna stângă ţinând Cartea Sfântă deschisă. Chipul Sfântului este încadrat de elemente florale. Jumătatea superioară a a compoziției este încadrată de elemente geometrice – semicercuri, alternând cromatic. Jumătatea inferioară este decorată cu motive geometrice – pătrate de diferite culori.

Colorit: carmin, albastru, alb, negru, verde

Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu litere chirilice pe carte КОΛΛЄ ІС І8NИ

Nr. Inv.: 3902

Stare de conservare: foarte slabă, pictura ştearsă pe aproape întreaga suprafaţă

Sfântul Nicolae

Titlu: Sfântul Ierarh Nicolae

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 42,5 cm, L – 36,5 cm

Descriere: Sfântul Ierarh Nicolae este redat așezat pe un jilț, înveșmântat în maforion roșu, peste un patrafir verde cu cinci cruci aurii, binecuvântând cu mâna stângă, iar în mâna dreaptă ține Cartea Sfântă deschisă. scena este încadrată de motivul funiei răsucite redată pe un schenar galben muștar, iar în colțurile superioare apar două elemente florale. Chipul Sfântului este încadrat de două motive fitomorfe – frunze.

Colorit: albastru închis, verde muștar, roșu închis, roșu deschis, alb, negru

Inscripţii: nu apar inscripții

Nr. inv.: 3907

Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Sfântul Ierarh Nicolae

Titlu: **Sfântul Nicolae**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 31,3 cm; l - 26,3 cm

Descriere: Icoana îl reprezintă pe Sfântul Nicolae, îmbrăcat în veşminte arhiereşti, ţinând în mâna stângă Biblia, iar cu mâna dreaptă binecuvântează. Nimbul, cu foiţă de aur, este împărţit de coroană. În colţurile superioare, pe diagonală, apare motivul funiei răsucite pe un fond de culoare roşie, iar lateral câte un element floral. Mai apare foiţă de aur şi pe crucile de pe patrafir.

Colorit: roşu, alb, verde închis, galben, auriu, negru

Inscripţii: nu apar inscripţii

Nr. inv.: **586**

Stare de conservare: mediocră, pictura ștearsă

Sfântul Nicolae

Titlu: Sfântul Ierarh Nicolae

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 31 cm; l – 26 cm

Descriere: În prim plan apare Sfântul Ierarh Nicolae, îmbrăcat în maforion roşu şi amafor verde, binecuvântând cu mâna dreaptă, iar în mâna stângă ţine Cartea Sfântă închisă. El poartă coroana ce împarte aureola în două. Pa patrafir apare o cruce mare şi pete de culoare neagră şi roşie. Chipul Sfântului este încadrat de un şir de elemente florale.

Colorit: albastru, galben, roşu deschis, roşu închis, verde, alb, negru

Inscripţii: apare o inscripţie cu caractere chirilice de o parte şi de alta a chipul redând numele Sfântului, dar nu în întregime КОЛАЄ IC I8NИ

Nr. inv.: 583

Stare de conservare: relativ bună

Sfântul Ierarh Nicolae

Titlu: **Sfântul Dumitru**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 1/4 secolul al XX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 43,5 cm; l – 34,5 cm

Descriere: Temă rar întâlnită în icoanele de Nicula, Sfântul Dumitru este redat în picioare, îmbrăcat în maforion roșu cu albastru, ţinând în mâna stângă o cruce, iar în mâna dreaptă o cruce cu flamură. Se remarcă foiţă de aur de pe aureolă, dar şi la guler. Întreaga compoziţie este încadrată de elemente florale.

Colorit: albastru deschis, verde, galben, roşu închis, albastru, alb, maro, negru.

Inscripţii: apare o inscripţie cu litere latine redând numele sfântului S..DUMITRU

Nr. inv.: **1705**

Stare de conservare: bună

Sfântul Dumitru

Titlu: **Sfântul Mucenic Gheorghe**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 29 cm, l – 23 cm
Descriere: Cea mai mare frecvenţă între portretele de sfinţi înregistrează Sfântul Gheorghe. În iconografia populară s-a impus cu deosebire lupta cu balaurul, în forma unui şarpe. Legenda spune că în apropierea cetăţii Berit din Palestina se afla ascunzişul unui balaur care nu putea fi stârpit de localnici. Împăratul, cerându-le sfatul sfetnicilor cetăţii, a decis să jertfească zilnic câte un copil pentru a potoli foamea balaurului, promiţând că nu-şi va cruţa nici propria fiică. Când veni ziua fiicei de împărat, apăru pe malul apei Sfântul Gheorghe călare şi văzând balaurul apropiindu-se de ea îi înfipse lancea în gât. La îndemnul sfântului, fata legă balaurul de cordonul ei, târându-l până în cetate. Sfântul Gheorghe a devenit astfel ocrotitorul cetăţii, convertind la creştinism mii de închinători la idoli. Icoana reprezintă pe Sfântul Gheorghe, călare pe un cal alb, înfingând sulița într-un balaur galben. Scena se profilează pe un fond de culoare galbenă. El poartă tunică roșie, pantaloni albi și cizme negre. Apar motive florale în jumătatea superioară a compoziţiei.
Colorit: carmin, galben, alb, negru, verde
Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu caractere chirilice în jumătatea superioară a compoziției
Nr. Inv.: 1747
Stare de conservare: slabă, desprinderi mari de culoare

Sfântul Mucenic Gheorghe

Titlu: **Sfântul Mucenic Gheorghe**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare și lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu penița și pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 27,7 cm; l - 22 cm

Descriere: Sfântul Gheorghe poartă pe umeri hlamida roșie, care flutură în vânt. Este redat pe un cal alb, valtrapul albastru, cu sulița în mâini, omorând balaurul. Partea superioară a icoanei este încadrată de elemente florale.

Colorit: albastru, roșu, alb, negru, albastru închis, galben muștar, maro

Inscripții: nu apar inscripții

Nr. Inv.: **3699**

Stare de conservare: slabă, desprinderi de culoare

Sfântul Mucenic Gheorghe

Titlu: **Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 45 cm; l - 39,5 cm
Descriere: Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena apar îmbrăcaţi în costume împărăteşti bizantine, fiind redaţi de o parte şi de alta a unei cruci monumentale, în jurul căreia, în partea de sus se află un cerc cu raze. Pe cruce apar pete de culoare verzi şi roşii, motive geometrice, iar la bază două lujere parcă ieşind din aceasta. Sfântul Constantin apare în dreapta crucii, în mâna dreaptă ţinând un sceptru, mâna stângă pe cruce, iar în partea stângă Sfânta Elena cu ramura de măslin în mâna stângă, iar cu mâna dreaptă pe cruce. În partea superioară a compoziţiei, de o parte şi de alta a crucii, încadraţi în medalioane cu raze, apar soarele şi luna stilizaţi. Jumătatea inferioară a compoziţiei este pe un fond de culoare maro cu pete de culoare albă.
Colorit: roşu, alb, albastru indigo, galben, maro, verde, ocru, negru, foiţă de aur, gri
Inscripţii: apare o inscripţie cu caractere chirilice de o parte şi de alta a crucii, redând numele celor doi sfinţi COSTIИCU C8CИA
Nr. inv.: 564
Stare de conservare: bună

Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena

Titlu: **Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 40,5 cm; l - 36 cm
Descriere: Icoana îi reprezintă pe Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena de o parte şi de alta a unei cruci monumentale de culoare verde, în jurul căreia în partea de sus apare un cerc cu raze. Sfântul Constantin ţine în mâna dreaptă un sceptru, iar Sfânta Elena ţine în mâna stângă o ramură de măslin. De o parte şi de alta a crucii apar două motive fitomorfe - lujere - parcă ieşind din aceasta. Jumătatea superioară a compoziţiei este încadrată ca o aureolă de motive florale - lujere cu flori și frunze.
Colorit: albastru indigo, carmin, alb, verde, maro, negru, foiţă de aur (pe aureole, manşetele de la haine, cruce şi patrafir).
Inscripţii: de o parte şi de alta a crucii apar inscripţii cu caractere chirilice redând numele sfinţilor, încadrate în benzi de culoare albă
ИITИNT)OK ЭΛЭИА
Nr. inv.: 1065
Stare de conservare: bună

Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena

Titlu: **Sfinții Împărați Constantin și Elena**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 30,5 cm, l - 25,5 cm

Descriere: Scena are ca element central crucea pe care Împărații Constantin și Elena, reprezentați în picioare, o susțin cu câte o mână.Cei doi poartă veșminte colorate în roșu, verde, alb și albastru, iar pe cap au o coroană roșie cu verde. Elena ține o ramură de măslin mâna stângă, iar Constantin ține în mâna dreaptă o cruce. Crucea cu capetele tribolate verzi este de culoare roșie în partea inferioară și galbenă în partea superioară, cu linii verticale negre. Cenbtral și partea superioară, compoziția este decorată cu Motive florale și fitomorfe.

Colorit: fond albastru deschis, roșu, galben, verde, negreu, alb, albastru închis

Inscripții: în partea superioară a compoziție apare o inscripție cu caractere latine care redă numele sfinților COSTANTIN CU ILANA

Nr. inv.: 570

Stare de conservare: bună

Sfinții Împărați Constantin și Elena

Titlu: **Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 2/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: Sticlă, culori tempera, lemn, lianţi; pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 30,5 cm; l - 25,5 cm

Descriere: Icoana îi reprezintă pe Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena. O cruce monumentală ocupă partea centrală a compoziţiei. De o partea şi de alta a crucii sunt reprezentaţi Sfinţii Constantin şi Elena, înveşmântaţi în maforion roşu, cu tunici verzi, decorate cu lujere albe, fiecare ţinând câte o mână pe crucea treflată. În partea superioară apar două lujere cu frunze roşii cu ramurile îndreptate spre cruce

Colorit: roşu, alb, verde, auriu

Inscripţii: sub latura orizontală a crucii este redată o inscripţie în limba româna cu litere chirilice sugerând tema icoanei KOSTATHИ K8 ЄΛЄИA

Nr. inv.: 588

Stare de conservare: bună

Sfinții Împărați Constantin și Elena

Titlu: **Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena**
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30,2 cm; l - 25 cm
Descriere: Icoana reprezintă pe Sfinții Împărați Constantin şi Elena. Central, între cei doi sfinţi, Iisus răstignit pe cruce roșie treflată, ocupă o mare parte a compoziţiei. Cei doi sfinţi ţin câte o mână pe cruce. Apar motive florale încadrând ca o arcadă jumătatea superioară a compoziţiei. Aureolele sfinţilor sunt redate cu foiţă de aur.
Colorit: roşu, verde, albastru, alb, negru, galben
Inscripţii: apare o inscripţie cu litere latine, redând numele sfinţilor COSTNTIN CU LENA
Nr. Inv.: 1769
Stare de conservare: relativ bună

Sfinții Împărați Constantin şi Elena

Titlu: Sfânta Paraschiva

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 30,5 cm; l – 24,2 cm

Descriere: Icoana o reprezintă pe Sfânta Paraschiva, îmbrăcată în maforin roșu, care domină întreaga compoziţie, ţinând în mâna dreaptă o ramură de măslin, iar în mâna stângă o cruce. Coroana împarte nimbul în două. Jumătatea superioară este încadrată de elemente florale.

Colorit: albastru deschis, galben, roşu, verde, albastru indigo, alb, negru

Inscripţii: apare o inscripţie cu caractere latine de o parte şi de alta a Sfintei Paraschiva, redând numele acesteia PARASCIVA

Nr. inv.: 585

Stare de conservare: relativ bună, sticla crăpată pe diagonală

Sfânta Paraschiva

Titlu: **Sfânta Paraschiva**
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu penița şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 28 cm; l - 26 cm
Descriere: Sfânta Paraschiva ocupă aproape întreaga suprafață a icoanei, ținând în mâna stângă o ramură de măslin, iar în mâna dreaptă o cruce roşie. Este îmbrăcată în maforion roşu, încheiat la piept cu o floare. Coroana împarte aureola în două. Elementele florale încadrează întreaga compoziție a icoanei, redate pe o bandă de culoare albă.
Colorit: albastru deschis, roşu, verde, portocaliu, alb, negru
Inscripții: apare o inscripție cu caractere chirilice, redând numele sfintei
Nr. inv.: **1036**
Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Sfânta Paraschiva

Titlu: Sfânta Paraschiva

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XVIII-lea

Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 28 cm, l – 22,7 cm

Descriere: Icoana reprezintă pe Sfânta Paraschiva îmbrăcată în maforion roșu, căptușit cu verde, ținând în mâna dreaptă o ramură de măslin și o cruce. Compoziția este încadrată pe trei laturi de un chenar cu motivul funiei răsucite, pe un fond ocru, ornamentat cu două motive fitomorfe.

Colorit: roșu, ocru, albastru închis, verde, alb, negru

Inscripții: de o parte și de alta a chipului Sfintei Paraschiva este redată o inscripție cu caractere chirilice, redând numele acesteia ΓΑΡΑСΚЇΒΑ

Nr. inv.: 560

Stare de conservare: relativ bună

Sfânta Paraschiva

Titlu: **Sfânta Paraschiva**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 31 cm, l - 26 cm

Descriere: Icoana reprezintă central pe Sfânta Paraschiva, ţinând în mâna stângă o cruce, iar în dreapta o ramură de măslin. Sfânta Paraschiva poartă un maforion de culoare roşie. Jumătatea superioară a compoziţiei se detașează pe un fond albastru și este încadrată de motive florale (trandafiri).

Colorit: roşu, galben, verde olive, negru, albastru

Inscripţii: apare o inscripţie cu litere latine de-o parte şi de alta a Sfintei Paraschiva PARASCIVA

Nr. Inv.: 905

Stare de conservare: mediocră, lipseşte o bucată de sticlă, desprinderi de culoare

Sfânta Paraschiva

Titlu: **Sfânta Paraschiva**
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 3/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 37 cm; l - 32,2 cm
Descriere: Sfânta Paraschiva ocupă central compoziţia, ţinând în mâna dreaptă o cruce, iar în mâna stângă o ramură de măslin. Întreaga compoziţie este încadrată de motive florale. Ea este înveșmântată în maforion roșu, încheiat la piept cu o broșă sub formă de floare.
Colorit: carmin, indigo, ocru, negru, alb, verde
Inscripţii: apare o inscripţie în limba română cu litere chirilice de o parte și de alta a chipului Sfintei Paraschiva NB8IИ8A
Nr. Inv.: **5283**
Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Sfânta Paraschiva

Titlu: **Masa Raiului**

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L -27,5 cm; l -25 cm

Descriere: Icoana reprezintă masa raiului încadrată în cinci romburi. Cele patru romburi laterale sunt sprijinite cu câte o latură pe rombul central. În colţurile rombului central, dar şi în interiorul acestuia apare câte un element floral. În romburile superioare sunt redaţi, în partea dreaptă Iisus binecuvântând cu mâna dreaptă, iar în mâna stângă ţinând globul pământesc, iar în partea stângă Maica Domnului cu Pruncul în braţe, cu mâna dreaptă arătând spre Iisus. În romburile inferioare sunt redaţi, în partea dreaptă, Sfântul Nicolae, binecuvântând cu mâna dreaptă, iar în mâna stângă ținând Cartea Sfântă închisă, iar în rombul stâng Sfânta Paraschiva, ţinând în mâna dreaptă o ramură de măslin, iar în mâna stângă o cruce. Veșmintele sfinţilor sunt de culoare roşie. Între romburi, în partea exterioară sunt redate elemente florale - lalele pe un fond alb.

Colorit: albastru deschis, alb, roșu, verde, negru, portocaliu

Inscripţii: apar inscripții în limba română, cu caractere latine în fiecare romb, redând numele sfinților, dar și în rombul central unde este redată tema icoanei *ICXC, MACA*

Nr. inv.: 1037

Stare de conservare: bună

Masa Raiului

Titlu: Masa Raiului

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 1/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 31 cm; l – 25 cm

Descriere: Acţiunea icoanei este prezentată în patru scene sprijinite pe câte o latură a unui romb central, conturat cu benzi de culoare galbenă împodobite cu motive geometrice. În fiecare colţ al rombului apare câte un cerc haşurat. În medalioanele de sus sunt redaţi în partea dreaptă Fecioara Maria cu Iisus în braţe, iar în stânga Iisus binecuvântând, iar în medalioanele inferioare, în partea dreaptă Sfânta Parachiva cu ramura de măslin în mână, iar în partea stângă Sfântul Ioan, binecuvântând cu mâna dreaptă, iar cu mâna stângă ţinând Cartea Sfântă închisă. În rombul central este redat un motiv floral.

Colorit: roşu, negru, galben, verde, alb

Inscripţii: apar inscripţii cu litere chirilice, deasupra fiecărui medalion, pe o bandă de culoare albă IИ8XЭOC8 C8IИ8 O8IИ

Nr. Inv.: 1324

Stare de conservare: mediocră, sticla crăpată

Masa Raiului

Titlu: Masa Raiului

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 1/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 30,5 cm; l – 25 cm

Descriere: Icoana prezintă masa raiului, împărţită în cinci romburi, fiecare romb prezentând scene diferite. Rombul central este sprijinit cu câte o latura pe patru romburi. Laturile romburilor sunt pe un fond galben, cu linii şerpuite întrerupte. Fiecare colț al rombului central, dar şi în centrul acestuia apare câte un element floral. În romburile superioare, în dreaptă este redat Iisus Pantocrator, iar în stânga Maica Domnului cu Pruncul în brațe. În romburile inferioare, în partea dreaptă Sfânta Paraschiva, cu ramura de măslin în mâna dreaptă şi crucea în mâna stângă, iar în partea stângă Sfântul Nicolae. Între cele patru romburi apar elemente fitomorfe.

Colorit: alb, roşu, verde, negru, ocru, galben

Inscripţii: apare o inscripţie în chirilică în partea stângă a chipului lui Iisus, dar şi pe aureola acestuia ICXC MASA RAIUL

Nr. inv.: 1748

Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă

Masa Raiului

Titlu: **Masa Raiului**
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 30 cm; l – 25,5 cm
Descriere: Patru romburi, sprijinite cu câte o latură pe un romb central cu câte un motiv floral în colţuri, iar în interior un cerc cu raze, încadrat într-un alt cerc cu marginile şerpuite. Laturile romburilor au linii şerpuite albe. În romburile superioare, în dreapta este redată Maica Domnului cu Pruncul Iisus în braţe, iar în stânga Iisus Învăţător, binecuvântând cu mâna dreaptă, iar în mâna stângă ţine Cartea Sfântă închisă. În romburile inferioare, în dreapta, este redată Sfânta Paraschiva ținând o ramură de măslin în mâna dreaptă, iar în mâna stângă ţine crucea, iar în rombul stâng apare Sfântul Nicolae, binecuvântând cu mâna dreaptă, iar în mâna stângă ţine Cartea Sfântă închisă. Fundalul scenelor este albastru închis și redă cerul înstelat, iar între romburi, fond de culoare albă și în partea superioară a compoziției semicercuri alternând cromatic, roșu cu verde.
Colorit: alb, albastru închis, roşu, verde, maro, galben, negru
Inscripţii: în fiecare romb apar inscripţii cu litere chirilice, redând numele sfinților MΘ8 ОІЭЯ NИЯК8
Nr. inv.: 1753
Stare de conservare: bună

Masa Raiului

Titlu: **Masa Raiului**
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 1/4 secolul al XIX-lea
Material/Tehnică:sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 32,5 cm, l - 28 cm
Descriere: Icoana reprezintă mai multe personaje sacre (Maica Domnului cu Pruncul, Iisus binecuvântând, Sfânta Paraschiva, Sfântul Nicolae) dispuse în jurul unei mese de formă romboidală. Personajele cu aureole galbene și veșminte roșii sunt orientate spre centrul compozițional, constituit dintr-un romb galben decorat în interior cu un motiv astral - stea. Intersecțiile celor patru benzi albe sunt marcate de câte un element floral încadrat într-un cerc.
Colorit: fond albastru, roșu, alb, ocru, galben, negru
Inscripții: în interiorul rombul apare o inscripție cu caractere chirilice care redă tema icoanei MASA PAЪI8I
Nr. inv.: **572**
Stare de conservare: mediocră, desprinderi de culoare

Masa Raiului

Titlu: Masa Raiului
Proveniență: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L - 30,8 cm; l - 25,5 cm
Descriere: Patru romburi centrale sprijinite cu câte o latură pe un romb central. Laturile romburilor sunt marcate de benzi cu motive geometrice. În romburile superioare sunt redaţi Fecioara Maria cu Iisus în braţe şi Iisus binecuvântând, iar în romburile inferioare Sfânta Paraschiva cu o ramură de măslin în mână şi Sfântul Nicolae binecuvântând cu mâna dreaptă. În fiecare colţ al rombului central, dar şi în interiorul acestuia apare câte un element floral.
Colorit: carmin, verde, galben, alb, negru, ocru
Inscripţii: apar inscripţii în limba română cu litere chirilice
Nr. Inv.: 582
Stare de conservare: slabă, mari desprinderi de culoare

Masa Raiului

Titlu: Masa Raiului
Provenienţă: Centrul de la Nicula
Datare: 2/4 secolul al XIX-lea
Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula
Dimensiuni: L – 26,4 cm; l – 22 cm
Descriere: Icoana reprezintă Masa Raiului la care participă Iisus, Maria şi doi sfinţi (Sfântul Nicolae şi Sfânta Paraschiva). Compoziţia este împărţită în patru medalioane sub formă de romburi sprijinite cu câte o latură pe un romb central. Masa este încadrată în rombul central, având în centru un element floral. Personajele sunt înscrise în romburi conturate de benzi, cu diferite motive geometrice, împodobite cu câte o floare în punctele de încrucişare.
Colorit: albastru închis, roşu, galben deschis, negru, ocru, galben muştar
Inscripţii: inscripţii în chirilică în fiecare romb
Nr. Inv.: 1325
Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă

Masa Raiului

Titlu: Adam şi Eva

Provenienţă: Centrul de la Nicula

Datare: 3/4 secolul al XIX-lea

Material / Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L – 30,7 cm; l – 27 cm

Descriere: O altă temă interesantă în pictura ţărănească pe sticlă de Nicula se evidenţiază scena Adam şi Eva. Scena inspirată din Vechiul Testament redă înfăţişarea anatomică a primelor fiinţe umane - Adam şi Eva.

În Rai fiind, Eva este ispitită de diavol, sub chipul unui şarpe. Ţăranul a imaginat pomul cunoştiinţei binelui şi al răului ca un măr, merele devenind astfel simbolul păcatului cu care şarpele încolăcit pe pom a ispitit-o pe Eva. Ghirlandele de trandafiri ce înconjoară întreaga compoziţie sugerează Raiul. Adam şi Eva sunt redaţi de o parte şi de alta a pomului cunoaşterii, pe tulpina căruia este încolăcit şarpele. Motivele florale – trandafirii de culoare roșie, care încadrează întreaga compoziţie, sugerează Edenul.

Colorit: carmin, alb, negru, verde, albastru, galben

Inscripţii: nu apar inscripţii

Nr. Inv.: 3903

Stare de conservare: slabă, pictură ştearsă

Adam şi Eva

Titlu: **Adam și Eva**

Proveniență: Centrul de la Nicula

Datare: 4/4 secolul al XIX-lea

Material/Tehnică: sticlă, culoare şi lemn, pictură pe dosul sticlei, în tehnica în oglindă, desenat cu peniţa şi pictat cu pensula

Dimensiuni: L - 28,5 cm, l - 22 cm

Descriere: Central este redat pomul binelui şi al răului, iar de o parte şi de alta a acestuia Adam şi Eva, care prin gesturile lor parcă îşi ascund goliciunea. Şarpele apare încolăcit pe tulpina pomului, cu capul îndreptat spre Adam. Elementele florale dispuse între cele două personaje, dar și în colțurile superioare, vor să sugereze Edenul.

Colorit: alb, roșu, ocru, verde, negru

Inscripții: icoana prezintă o inscripție cu caractere latine care redă tema icoanei ADAM IEVA

Nr. inv.: **584**

Stare de conservare: relativ bună

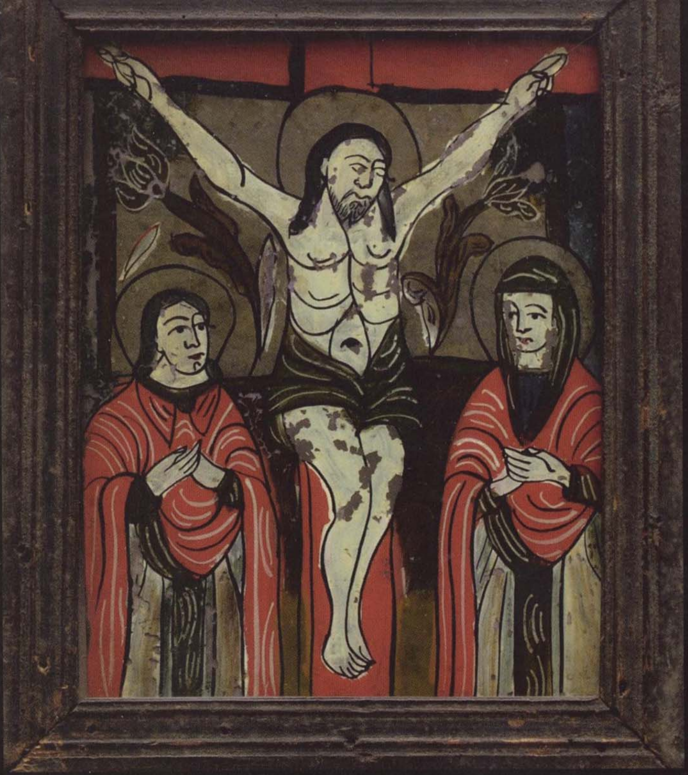

Adam și Eva

Bibliografie selectivă

Cobzaru, Dumitru, Nicula. Monografia Mănăstirii "Adormirea Maicii Domnului", Nicula, 1998
Coman Sipeanu, Olimpia, Icoane pe sticlă din patrimoniul Muzeului ASTRA Sibiu, colecția Cornel Irimie, Editura ASTRA Museum, Sibiu, 2010
Cristea George, Dăncuş, Mihai, Maramureş, un muzeu viu în centrul Europei, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2000
Dăncuş, Mihai, Zona Etnografică Maramureş, Bucureşti, 1986
Dancu, Iuliana, Dancu, Dumitru, Pictura ţărănească pe sticlă, Editura Meridiane, Bucureşti, 1975
Fulga, Ligia, Sticla transilvăneană în secolele XVII-XVIII. Soluții tehnice, tendințe artistice, Editura Economică, Brașov, 2004
Irimie, Cornel, Focşa, Marcela, Icoane pe sticlă, Editura Meridiane, Bucureşti, 1971
Mușlea, Ion, Icoanele pe sticlă și xilogravurile țăranilor români din Transilvania, Editura Grai și suflet, Cultura națională, București, 1995
Popescu, Ion Apostol, Arta icoanelor de la Nicula, Editura Tineretului, Bucureşti, 1969
Popoiu, Paula, Sărbătorile românilor: Paștele și Crăciunul în icoane și cuvinte, Editura Universitaria, Craiova, 2013
Porumb, Marius, Un veac de pictură românească din Transilvania, secolul XVIII, Editura Meridiane, București, 2003
Porumb, Marius, Icoane din Maramureş, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1975
Stoica, Georgeta, Petrescu, Paul, Dicţionar de artă populară, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1997, p.46
Ştefănescu, I. D., Iconografia artei bizantine şi a picturii feudale româneşti, Editura Meridiane, Bucureşti, 1973

Lucrarea nu ar fi fost realizată fără ajutorul fotografului Petru Sîngeorzan, căruia îi datorăm întreaga documentație fotografică, dar și pregătirea materialului pentru tipar. Adresăm mulțumirile noastre sponsorilor care au sprijinit financiar acest proiect, conducerii Muzeului Maramureșan și colegilor care, într-un fel sau altul, ne-au ajutat lan realizarea acestui catalog.

... icoanele pe sticlă - departe de a fi obiectul de cult, unicul protector spre care țăranul oropsit de altădată își îndreaptă speranțele - reprezintă astăzi, spre conștiința contemporană, cel mai important document plastic, care reflectă lumea spirituală a țăranului român din Ardeal, ca niște doine sau colinde pictate.

Iuliana Dancu, Dumitru Dancu

ISBN 978-973-0-23157-1